

NAUJIENOS

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D.C. 20540

ISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest
Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
Haymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian
In The United States

VOL. LXX

Price 25c

Chicago, Ill. — Penktadienis, Friday, November 4, 1983

Nr. 209

WEINBERGER: - GRENADOJE KOVOS BAIGTOS

ALTO ATSTOVAS JONAS GENYS PRANEŠA

Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas Vašingtone dr. Jonas Genys pranešė, kad energingą veiklą yra išvystę Jungtinis Pabaltiečių komitetas. Šiame komiteto prezidentas yra dr. K. Sidlauskas, pirmininkas dr. J. Genys. Pabaltiečių komitetas ragino Kongreso narius paminėti Lietuvos ir Estijos nepriklausomybę. Buvo prašoma skirti daugiau lėšų Amerikos Balsei ir Laisvės radijui. Uoliai buvo telkiami kongresmenai į "ad hoc" komitetą. Dėta daug pastangų, kad būtų pravešta Baltijos laisvės rezoliucija. Rezoliucija pravešta darbuojantis ir kitoms veiksmams. Buvo suorganizuotos demonstracijos dėl pabaltiečių laisvės. Komiteto internai (jų tarpe ir lietuvaitė Rima Silėnaitė) pravedė studiją apie rusifikaciją Pabaltijėje.

Senatorius Percy įtaka praveistas nuostatas, kad transliacijos ir Pabaltijai būtų prisilaukta koma faktio, jog tų kraštų jungimas nepripažįstamas.

Dr. J. Genius teko dirbti JAV etninių grupių konferencijoje, kur jis yra garbės narys. Pirmas ninkas, dr. K. Sidlauskas, teisiu komiteto pirmininkas.

Paty Europos konferencijoje kas mėnesį dalyvauja, kur Lietuvos reikalams pranešama paramos ir kitu paviršiu tautu.

Deką visu tų organizacijų veiklos Vašingtone, kur daug kas pasikeitė į gerą pusę. Mūsų atstovybė Vašingtone turi lėšų išlaikyti ir turi užtikrintą tęstinumą.

INFORMACIJA IR IZDAS

Apie ALTo informaciją pranešė kun. J. Prunskis. Papasakojo apie ateikimus Madrido konferencijoje ir Europos parlamente. Apie tuos du tarptautinius įvykius informuodamas

lietuvų spaudą, jis parašė 23 straipsnius ir pora jo straipsnių dar buvo "Chicago Tribune". Nuo paskutinio ALTo suvažiavimo buvo išleista 14 biuletenių lietuvių kalba ir 4 anglų kalba. Iš viso ALTo informacija jau yra išleisusi 273 biuletenius. Užnėgti ryšiai su lietuviais, dirbančiais amerikiečių spaudoje ir radijuje, išspausdinti paskelbimai su eile pirmininkų tu organizacijų, kurios sudaro Amerikos Lietuvių Tarybą. Išleista ketvirta laida "Lithuania". Šio leidinio jau išėjo 90 tūkst. egzempliorių. Su JAV Liet. Bendruomenės pirm. dr. A. Butkum pakartotini nuykė į Kirkland teisių firmą aptarė, kaip geriau ginti lietuvių, kaltinamus dėl nacių karo nusikaltimų. Palaikė ryšius su latvių, estų, ukrainiečių ir kitų pavirgtų tautų atstovais.

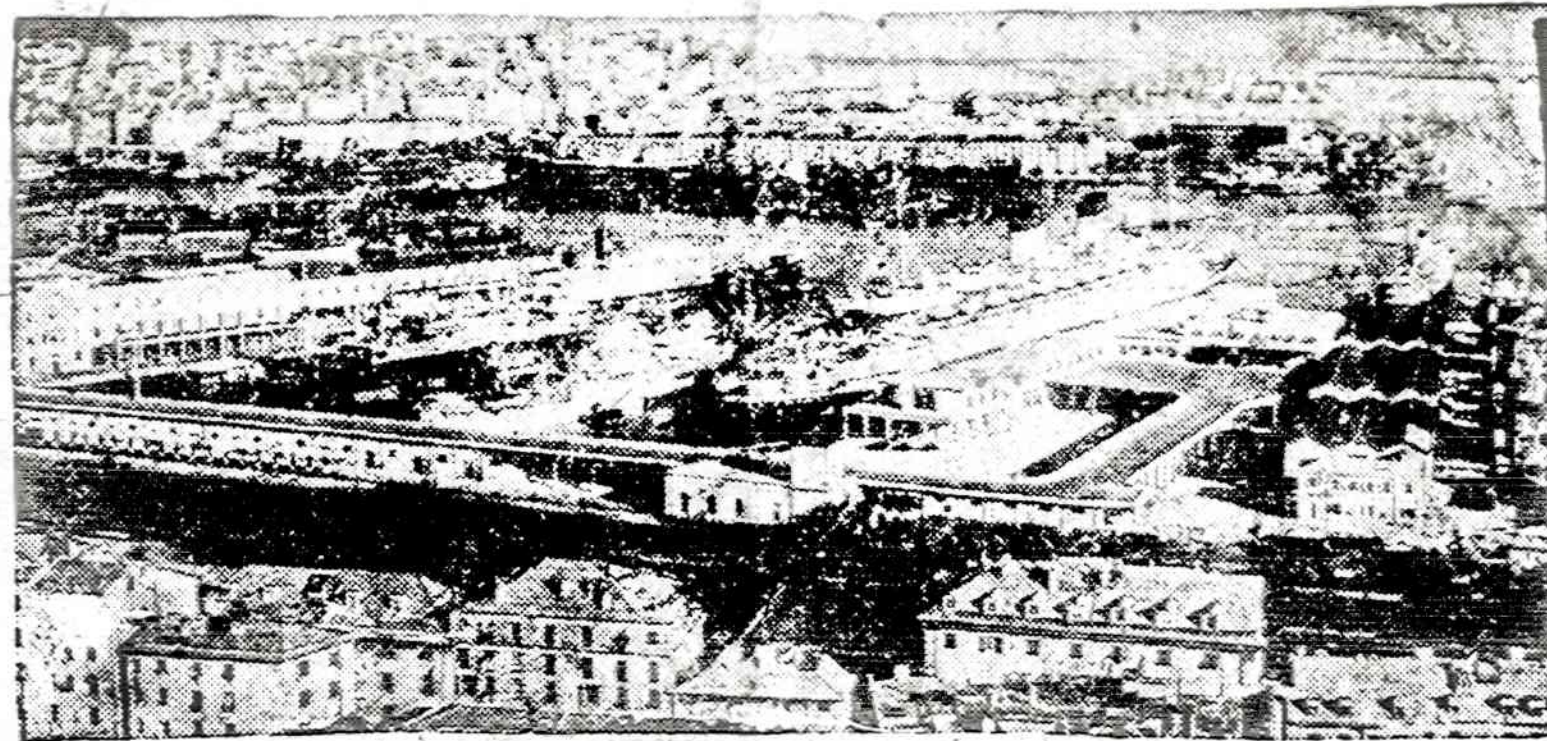
Išdinkas Mykolas Pranevičius pranešė, kad nuo 1982 m. spalio 1 d. iki 1983 m. rugsėjo 30 d. ALTas turėjo 69,549 dol. pajamų, 67,926 dol. išlaidų. ALTas Jungtiniam Pabaltiečių komitetui paskyrė 9,942 dol.; ginti lietuvių, kaltinamus dėl nacių nusikaltimų. ALTo kasos yra 52,624 dol. ALTas išskyrė gavo aukų 42,761 dol. per Liet. Bendruomenę atėjo 2,015 dol., iš pavienių asmenų gauta 4,406 dol.

ALTo informacija

— Pralaimėjimas Grenadoje labai brangiai kainuos Kubai, nes ten neteko daug specialistų, apmokytų Sovietų karo mokyklose. Kubai brangiai kainavo medžiaga lėktuvų takams statyti.

— Ketvirtadienį aukso uncija kainavo \$372.

— Dolerio vertė pakilo, nes JAV baigė operacijas Grenadoje, Castro smarkiai pralaimėjo.

Zenevoje, Šveicarijoje, vyksta pasitarimai tarp JAV ir Sovietų Sąjungos atstovų, siekiant atominę raketų naikinimo.

PRANCŪZAI IR BRITAI KEIČIA NUOMONĘ APIE INVAZIJĄ Į GRENADĄ

VIENINTELIS BŪDAS ATSIKRATYTI IŠBROVELIŲ
VIENINTELIS BŪDAS IŠSIKRATYTI IŠBROVELIŲ

PARYŽIUS. — Prancūzijos prie ginklų, tai juos pasitiko gyvybiškos sluosniai buvo laikai ginkluoti mariniai. Paleisti nepatenkinti prez. Reagano įsakymu įsikūsti į Grenados reikalus. Prancūzai Jungt. Tautose reikalavo iširti visą Amerikos intervencijos reikala.

Sekretoriui Weinberger pranešus, kad Grenadoje karo veiksmų baigė ir kad Amerikos kariuomenės mariniai sušaukė Grenados, prancūzai pasakojo, kad tai esant vienintelis būdas atsikratyti Kubos ir Rusijos įsibrovėlių. Aiškus daiktas, kad tas žygis kainuoja, atsiranda aukų, bet nuostoliai būtų didesni, jei būtų laukiama, kol jie ten įsistiprintų. Amerikiečiai išlaisvino ne tik Grenados gyventojus, bet padarė ir kitas Centro Amerikos tautas.

Britai turėjo būti informuoti

Britai buvo labai nepatenkinti amerikiečių intervencija į Grenados salą. Pati premjerė M. Thatcher, būdama Vašingtone, kalbėjo su prezidentu Reaganu Grenados klausimu, o dabar prezidentas pasiuntė ten 6,000 ginkluotų marinių, nieko jam nepranešęs. Pati karalienė buvo nepatenkinta.

Dabar paaiškėjo, kad britai turėjo būti informuoti apie Grenados intervenciją, nes viskas į Grenadą per Barbados salą. Amerikos mariniai buvo nušauti ir Barbados, o iš ten malūnsparniais bei lėktuvais buvo gabenami į Grenadą. Gubernatorius pats sekė, kaip mariniai kėlė iš Barbados ir išskrido į Grenadą. Ten buvo dar dviejų salų gubernatoriai. Jie nieko nepranešė, kad pranešimai nepakenktų operacijai.

Amerikiečiai viską buvo suorganizavę

Amerikos marinių dalinys buvo pasiųstas tikrinimo operacijoms. Marinių vadovybė draudžia bet kuriuos pranešimus, kol operacijos tebeina. Marinių viršininkas pranešė visiems gubernatoriams, kad nebūtų jokių pranešimų, kol mariniai nepasiekė tikslo ir neužims pozicijų. Castro įsakė kubiečiams priešintis amerikiečiams, bet jie nesuspėjo. Kai kubiečiai skubėjo

SUMAZINO VARTOJAMO ASBESTO KIEKĮ

WASHINGTON, D.C. — Saugumo ir sveikatos įstaiga trečiadienį paskelbė, kad asbesto plokštė turės turėti mažiau asbesto, negu iki šio meto turėjo. Si įstaiga nustatė, kad 8 valandų dirbantieji darbininkai ateltyje galės tiek valandų dirbti tikslai prie silpnųjų asbesto plokščių.

Iki praeito trečiadienio statybos darbai vartojamų plokščių vienas kvadratinis centimetras turėjo dvi asbesto fibras, o nuo trečiadienio tas pats centimetras galės turėti tik 1 1/2 fibras.

Asbestas atsparus ugniai, bet jis pavojingas plaučiams, jei nuolat jį kvėpuoji.

Asbestas pavojingas rūkantiems

Sveikatos departamentas, sumazindamas asbesto kiekį plokštėse, paskelbė daugiau nuslaptų duomenų. Tyrinėtojai nustatė, kad asbestas yra daug kenksmingesnis rūkantiems. Jis yra kenksmingas visiems darbininkams, bet jis dvigubai kenksmingas, jeigu rūkantis darbininkas įtraukia asbesto. Rūkantieji darbininkai greičiau gauna vėžį, negu nerūkantieji.

Kada samdoma darbininkai dirbti prie asbesto plokščių, tai geriau samdyti nerūkantiems. Kai dūmai susimaišo su asbesto dulkėmis, tai plaučiai nepajėgia jų dulkių taip greitai išstumti, kaip jie turėtų išstumti.

— Nauja Grenados vyriausybė neims priešlektuvinių patrankų iš rusų ar Castro. Jai tie ginklai nebus reikalingi.

PROFESORIUS MEGSTA KLASTOTI DOKUMENTUS

LANCASTER, Pa. — Profesorius Paul Cratton dėsto matematiką vietos kolegijoje. 60 metų sulaukęs ir pažilusių barzdų nešiojantis profesorius pateko bedon. Jis pateko į Lancasterio leisejo Ronald Buckmaster suolą, nuo kurio jis taip lengvai negalėjo išsiskirti, kaip jis išsiskydavo iš universitetų dekanų ir pirmininkų.

Prof. Cratton klastojo mokslo baigimo dokumentus, kad patektų į Lancasterio kolegiją, o vėliau klastojo kitų profesorių parašus, kad patektų į Pensilvanijos valstijos universitetą matematikos dėstyti. Ten gabes

KALENDORELIS

Lapkričio 4: Karolis, Arūnas, Kiaunė, Maivydas, Pušė, Orūnas, Munė.

Saulė teka 6:26, leidžiasi 4:42.

Oras drėgnas, šiltesnis.

MARINAI RUOŠIASI SKRISTI Į LIBANĄ

ADMINISTRATORIUS P. SCOON NUTRAUKE DIPLOMATINIUS RYŠIUS SU KUBA, LIBIJĄ, RUŠIJĄ

WASHINGTON, D.C. — Grenados saloje ir jos uostuose kovos jau pasibaigė praeitą trečiadienį, — pareiškė krašto apsaugos sekretorius Caspar Weinberger. — Apie pusę marinų jau ruošiasi kelti į Libaną, Beirutą, kad galėtų paleisti atostogų ten veikiančius marinius.

Kalnuose dar gali įvykti susidūrimas su policijos pareigais einančiais Amerikos kariais, bet kovos jau pasibaigė. Ketvirtadienis jau buvo antra diena be šūvio visoje saloje.

Kubos kariai, besiruošiantieji pagrobti Grenados vadovybę, veik visi yra nuginkluoti. Keilioms dešimtims Kubos karių pavyko pabėgti į kalnus. Su jais tenka susidurti Grenados kariams ir policijos pareigais einantiems JAV kariams, bet rimtų susikirtimų tuo tarpu nėra. Amerikos kariuomenės vadovybė perdavė turėtus pareigas administratoriaus Paul Scoon paskirtiems žmonėms.

Administratorių Scoon vakar oficialiai pranešė Kubai, Libijai ir Rusijai, kad Grenada nutraukia su šiomis valstybėmis visus diplomatinis ir ekonominius ryšius. Administratorių Scoon niekad nemanė, kad kubiečiai, rusai ir libijiečiai būtų taip atkakliai kišęsi į Grenados reikalus. Sovietų diplomatai įsakinėjo generolui Hudson Austin, kaip jis privalo daryti pakaitas Grenados saloje. Amerikiečių rasti dokumentai rodo, kad premjeras Maurice Bishop buvo sušaudytas. Sušaudyti ir keturi ministrai.

Amerikiečiai vakar atidavė Kubai sužeistų kubiečių. Pranešama, kad pats diktatorius Castro atvyko į aerodromą ir pasveikino visus sužeistuosius. Aerodrome visą laiką grojo Kubos orkestras. Jis grojo Kubos kovos himną. Grįžusieji buvo vadinami didvyrais, bet kojų ir rankų netekusieji ir klausyti apie tai nenorėjo. Nešimas iš lėktuvų jiems sukėlė didelį skausmą. Jie norėjo greičiau patekti į ligoninę, kad gydytojai galėtų sumažinti jiems skausmus.

Caspar Weinberger

Amerikos kariuomenės vadovybė pirmąsias norėjo grąžinti į Kubą Grenadoje žuvusių Kubos karių palaikus, bet paskutiniu momentu pakeitė savo nuomonę ir pasiuntė sužeistuosius. Žuvusieji dar ne visi nuvežti į St. Georges aerodromą. Kada ginklus padės paskutiniai kubiečiai, tai tada bus žinomas tikras žuvusių skaičius.

Diktatorius Castro, pasveikinęs "didvyrius", pareiškė, kad Grenadoje Kuba smarkiai nukentėjo. Ji nebuvo pasiruošusi pasipriešinti iškeltiems amerikiečiams. Jų būta daugiau ir jie buvo geriau ginkluoti. Jis pakartojo anksčiau padarytą pranešimą, kad Kuba negalėtų padėti Nikaragui, jeigu būtų amerikiečiai. Šitas pareiškimas nepatiko Nikaraguos sandinistams. Vienas įtakingas sandinistas pasitraukė iš vyriausybės.

Užtruks savaitė, kol pusė JAV marinių išvažiuos iš Grenados. Sekretorius mano, kad kitų dviejų savaičių laikotarpyje išvažiuos amerikiečių dauguma.

PASIRASE ĮSTATYMĄ DR. KINGO SVENTEI

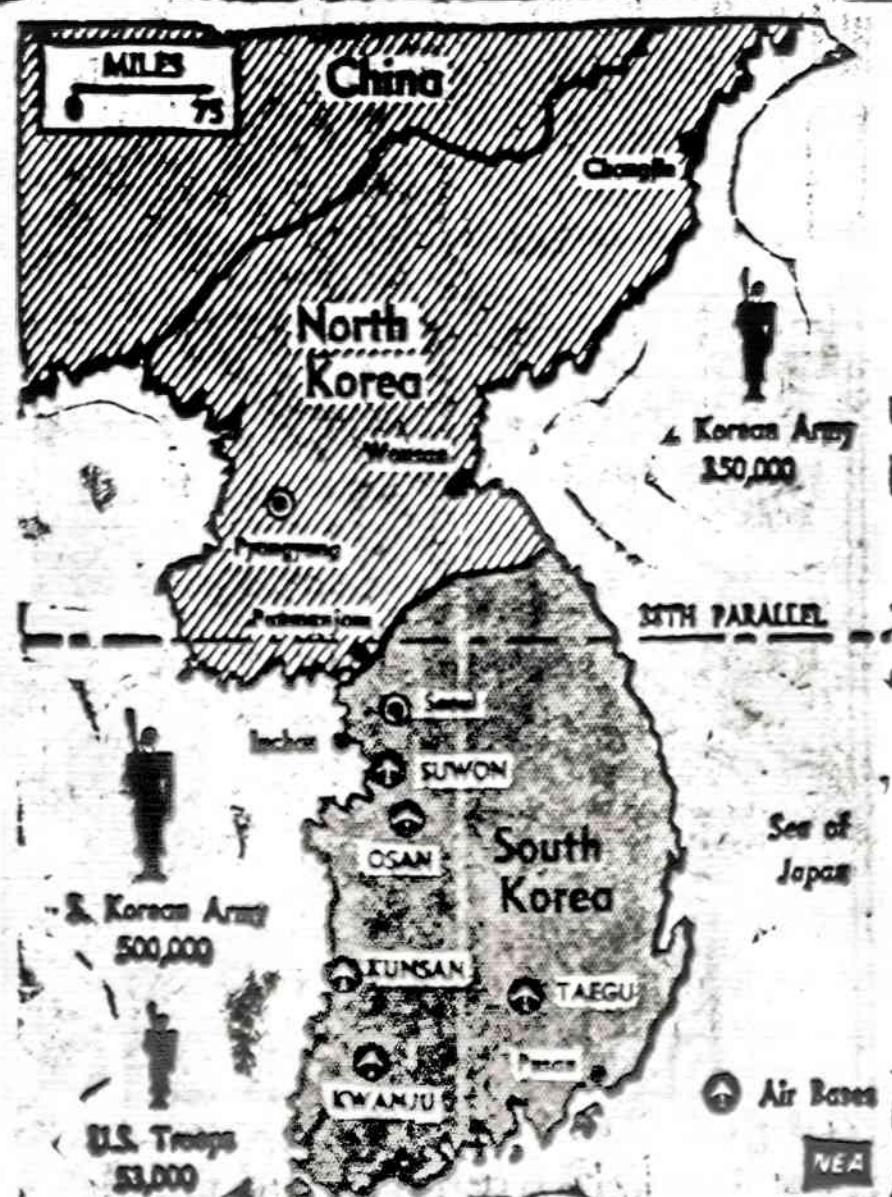
WASHINGTON, D.C. — Trečiadienį prezidentas Reaganas pasirašė Kongreso priimtą įstatymą, liepianį šio krašto gyventojams kasmet, pradedant 1986 metais, švęsti vieną dieną dr. M. L. King Jr. pagerbti.

Dienas parinkta trečiasis sausio mėnesio pirmadienis. Prezidentas pasirašė įstatymą, o dabar turės pasirašyti proklamaciją, įvedančią oficialią šventę.

Kai prezidentas pasirašė įstatymą, prie jo buvo viceprezidentas George Bush, žuvusio dr. Martin Luther King Jr. žmona, senatorius Robert Dole ir keli Kongreso atstovai.

— Sekretorius C. Weinberger pranešė, kad JAV paskyrė tris milijonus dolerių allyginti tiems Grenados gyventojams, kurie nukentėjo susirėmimų metu.

— Kubos valdžia neleidžia sekti Kubos kariavims važiuoti namo, bet prašo pasilikti Angolos ūkyje.

Siaurės Korėja, Sovietų Sąjunga ir Kuba buvo pasiraišiusios sutartį, kuri įpareigojo duoti Grenadai įvairių ginklų 37,8 mil. dolerių sumai.

JONAS KUTRA

DIDYSIS REFORMATORIUS MARTYNAS LIUTERIS

500 m. sukaktis

Kovą už žmogaus išsilaisvinimą iš dvasinės ir fizinės vergijos pradėjo Vakarų Europoje iškilę renesanso ir humanizmo sąjūdžiai. Humanizmas pagimdė Vokietijoje reformaciją, apie kurios pradininką ir kovotoją dr. M. Liuterį, sukakus 500 m. nuo jo gimimo, norime čia plačiau susitarti.

Martynas Liuteris gimė 1483 m. lapkričio mėn. 10 d. Eislebene (Rytų Vokietijoje). Jo tėvas buvo neturtingas angliakasysi. Sukakus Martynui 14 m. jis buvo nusiųstas į mokyklą Magdeburge, vėliau į Elzenachą, kur gyveno motinos pažįstami. Būdamas neturtingas, turėjo užsidirbti pragyvenimą, giedodamas prie turtingų žmonių durų. 1501 m. įstojo į Erfurto universitetą. Studijavo teisių mokslus. Kas rytą dienos darbą pradėdavo maldą. Studijuodamas M. Liuteris atsitikusiai susipažino su lotyniška biblija. Pastebėjo, kad joje yra daug daugiausiai ir evangelijų, kaip kad jis buvo prates girdėti katalikų bažnyčioje.

1505 m. grįžtant Liuteriui iš atostogų Mannafelde, kur jo tėvai tuomet gyveno, į Erfurtą, pakeliui kito didelė audra, ir žaibas trenkė arti jo į ažuolą. Baimės apimtas jis sušuko: „Šventoji Ona, padėk man, aš noriu tapti vienuoliu“. (Šv. Ona buvo jo tėvo globėja).

Liuteris vienuolyne, vėliau Vittenberge

Grįžęs į Erfurtą Liuteris atsisveikino su savo draugais ir įstojo į Augustinų vienuolyną. Nutraukė visus ryšius ne tik su pasauliu, bet net ir su savo tėvu, su kuriuo tik vėliau, 1497 m. įšventintas į vienuolius, susitakė.

1508 m. Liuteris buvo perkeltas į Vittenbergo vienuolyną ir pašauktas į naujai įsteigtą universitetą profesoriumi. Per ketverių metų jam buvo suteiktas Švento Rašto daktaro laipsnis. Jaunas daktaras visų savo uolumu pasižymėjo biblijos, hebrajų ir graikų kalbomis, studijomis. Studentams laikė paskaitas. Iš psalmių ir laisvųjų giesmių ir romėnams. Augustinų ordinas labai vertino savo „brolių Martyną“. Jis dažnai būdavo siun-

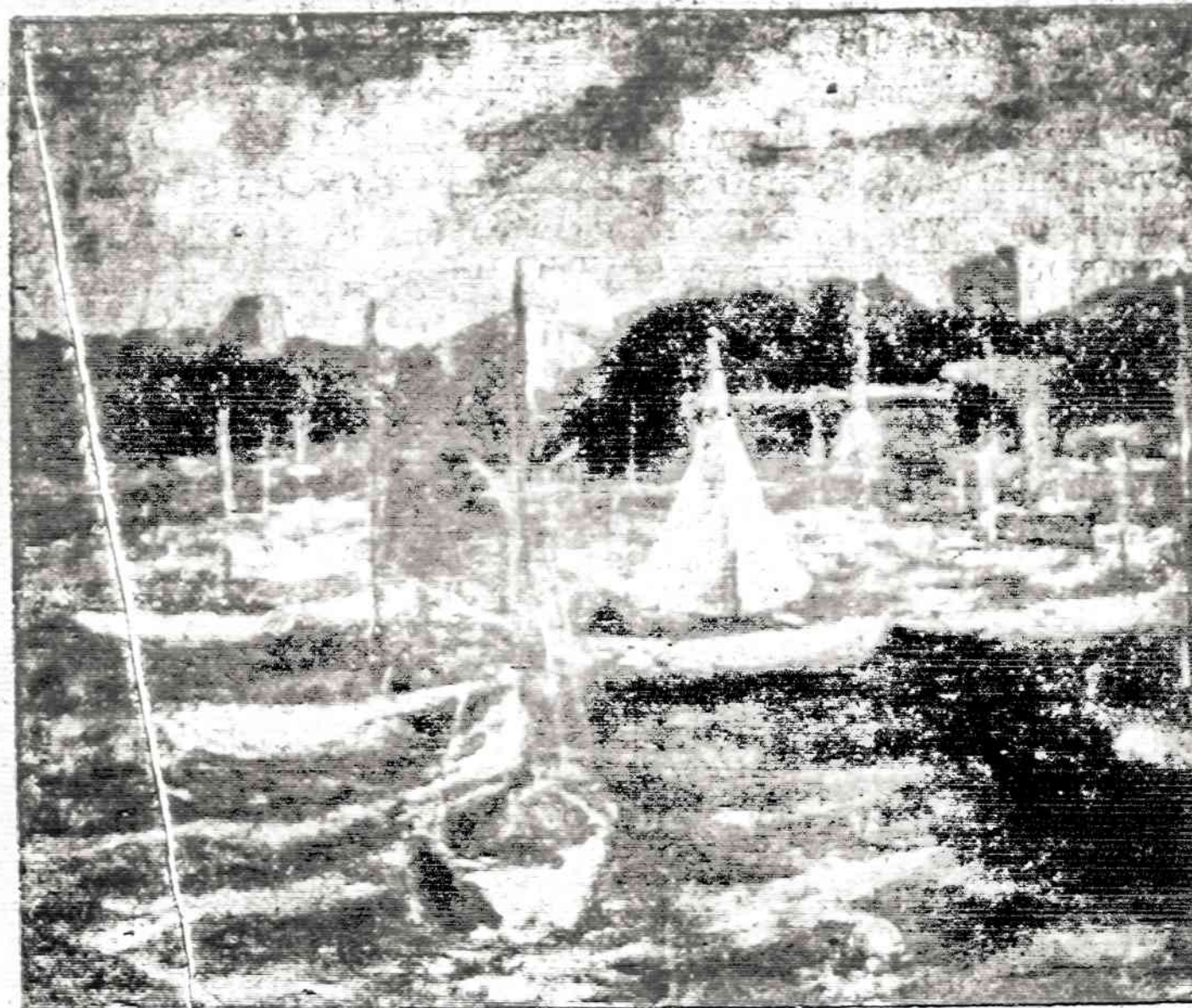
čiamas ordino reikalais į kitus miestus. Taip tai 1511 m. atvyko į Romą ir galėjo pats įsitikinti apie nuodėmingą Romos dvasininkų ir vienuolių gyvenimą (prabanga, intrigos, inkvizicija, relikvijų ir indulgencijų pardavinėjimas). Nuodugniai susipažinęs su apaštalo Povilo laišku romėnams, jis vis aiškiau įsitikino, kad „Evangelija yra linksma žinia apie Dievo malonę Kristuje“.

95 tėsės

Artinosi 1517 m. visų šventųjų diena. Spalio mėn. 31 d. Vittenbergo pilies bažnyčioje susirinko ūkininkai, riteriai ir mokslininkai. Toje bažnyčioje buvo apie 5000 relikvijų. M. Liuteris tą dieną prikalė prie pilies bažnyčios durų pergamentą raštą. Tai buvo jo surašytas vadinamos 95 tėsės (straipsniai). Daugiausia jos buvo nukreiptos prieš dominikonų vienuolį Tetzelį, kuris pardavinėjo nuodėmių atleidimą už pinigų. Tuometiniam popiežiui, Leonui X-jam buvo reikalingi pinigai Šv. Petro bažnyčios Romoje statybai.

Iš pradžių popiežius nekreipė daug dėmesio į Liuterio veiklą, laikydamas ją paprastu vienuolių ginčiu. Bet jau kitais 1518 m. liepę savo kardinolui Kajetonui pašaukti Liuterį 60 dienų be norio tapti vienuoliu. (Šv. Ona buvo jo tėvo globėja).

Kitais metais Liuteris turėjo stoti prieš savo didžiausią priešiną — prof. Joną Ecką, iš Ingolštado. Čia, Leipcege, M. Liuteris galutinai nutraukė visus ryšius su popiežiumi, tvirtindamas, kad „Tikėjimas į Romos valdžią nėra reikalingas išganymui. Nė vienas tikintis krikščionis negali būti priverstas tikėti į ką nors kitą, kaip šventąjį Raštą“. Roma grasino Liuteriui prakeikimu. Pats Eckas atvešė studentams laisvųjų giesmių ir romėnams. Augustinų ordinas labai vertino savo „brolių Martyną“. Jis dažnai būdavo siun-

Ramonis

Chicago uostas

žųjų per 60 d.

1520 m. gruodžio mėn. 10 d. profesoriai ir studentai susirinko prie Elsterio vartų, kur buvo sukrautas laužas. Liuteris imė te prakeikimo bulę į degantį laužą, sakdamas: „Kadangi tu įžeidei Viešpaties šventąjį, te užgauna ir teryja tave amžinoji ugnis“.

Vormso Reichstage

Popiežius, prakeikdamas Liuterį, liepė savo pasiuntiniams paveikti jauną cesorių Karolį V-jį, kad jis priverstų Liuterį pagerbti popiežiaus įsakymą. Cesorius nusprendė pašaukti Liuterį į Vormsą susirinkimą, gerantuoju jam saugų kelią nusiųsti ir sugrįžti. Liuterio draugai mėgino jį sulaikyti nuo važdavimo, bet jis savo draugams atsakė: „Nors Vormse būtų tiek vėlinių, kiek čerpių ant stogo, aš visgi noriu ten nuvykti“.

1521 m. Liuteriui įvažiuojant į Vormsą, visi varpai pradėjo skambinti, ir žmonės, užplūdami visas gatves, net namų stogus, veržėsi pamatyti šį drąsų vyrą. Kitą dieną Liuteris buvo pašauktas į cesoriaus puotę, kurioje visiems buvo pasiūlyta pili. Apie 30. vyksų. 200 kunigaikščių ir kitų didikų buvo susirinkę prie cesoriaus sosto. Cesorius pateikė Liuteriui tik du klausimus: „Ar šitos knygos yra tavo“ ir „Ar nori jas atšaukti, ar ne“. Į pirmą klausimą Liuteris atsakė teigiamai.

J. KLAUSEIKIS

IŠ LENKIJOS LIETUVIŲ „AUŠROS“ TRĖMIMAI HITLERIO IR STALINO LAIKAIS

„Aušros“ š.m. pirmame numeryje yra E. Petruskevičiaus rašinys apie 1982 m. mirusį Bronių Paransevičių. Straipsnis pavadintas „Paprastas žmogaus likimas“, deja, nėra taip jau paprastas, nes aprašyti vargai mirusiojo Paransevičiaus hitlerinei valdžiai „viešpataujant“ Punksko srityje, o vėliau laudies Lenkijai valdant pagal Stalino valią.

Ir anų laikų išgyvenimai nėra atskirai reikšmingi vien tik mirusiam Paransevičiui, bet pavaizduoja ir kitų anos srities lietuvių išgyvenimus okupantų valdžioje. Čia, antrastelėmis suvaziavimo, bet jis savo draugams atsakė: „Nors Vormse būtų tiek vėlinių, kiek čerpių ant stogo, aš visgi noriu ten nuvykti“.

1521 m. Liuteriui įvažiuojant į Vormsą, visi varpai pradėjo skambinti, ir žmonės, užplūdami visas gatves, net namų stogus, veržėsi pamatyti šį drąsų vyrą. Kitą dieną Liuteris buvo pašauktas į cesoriaus puotę, kurioje visiems buvo pasiūlyta pili. Apie 30. vyksų. 200 kunigaikščių ir kitų didikų buvo susirinkę prie cesoriaus sosto. Cesorius pateikė Liuteriui tik du klausimus: „Ar šitos knygos yra tavo“ ir „Ar nori jas atšaukti, ar ne“. Į pirmą klausimą Liuteris atsakė teigiamai.

(Bus daugiau)

„Repatriacija“ ir kalėjimas

„Hitlerinė valdžia, vykdydama savo strateginius planus, verčia Punksko-Seinų krašto lietuvius emigruoti į Lietuvą, kad kuo daugiau vokiečių partrauktų iš TSRS į Vokietiją ir kad lietuviškus ūkius perleistų patikimiems vokiečiams arba folkso-duciams. Dangstosi tuo, kad tariamai nori repatriuoti lietuvius į tėvynę. O juk mūsų dzūkeliui — artojiui, tėvynė tai ne kas kitas, kaip gimtasis kaimas.

Verčiamas „repatriuoti“ ir Bronius Paransevičius. Stipriai verčiamas, ypač, kad jį suvarytą tik reikią pretenziją kaimiečių folksoduciai, kurių jau prieš karą nemažai Paliūnuose gyveno. Tad tenka Broniui paragauti vokiškojo kalėjimo duonos skonio. Ir visgi nepalūžta. Tuomet vokiečiai paleidžia jį iš kalėjimo, bet iš ūkio iškelia į Borisuvkos kaimelį.“

Trėmimai Stalino laikais

Iš okupuotos Lietuvos Stalino įsakymu lietuviai buvo kalėjimuose kankinami, žudomi ir į Sibirą tremiami. Komunistinės Lenkijos lietuviai taipgi buvo tremiami iš savo ūkių ir vežami prieš jų valią į naują Lenkijos teritoriją, iš vokiečių atimta. Kaip toks trėmimas buvo vykdomas, matyti iš E. Petruskevičiaus aprašymo.

„Atėjo 1944 m. Praužė fron-

tas. Kraštas išgriautas, apnaujintas, nelengva ir ūkininkauti. Tačiau Broniaus laukuose rugiai auga, kaip sakoma, kaip mūras. Džiaugiasi Broniaus širdis, deja, neilgai. 1950 m. lapkričio 13 d., apie aštuntą vakarą netikėtai į pirkį įžengia karininkai, o karininkas įteikia šio turinio raštą:

Apskrities Liaudies Tarybos prezidiumas Suvalkuose. Nr. S.A. 101/50. Suvalkai, 1950 m. lapkričio 13 d. Piličiui Paransevičiui Bronislaui, gyv. Paliūnuose. Remiantis Lenkijos Žemės ūkio Prezidento, 1927 m. XII.23 d. potvarkiu dėl valstybės sienų uždraudžiu piličiui ir jo šeimai gyventi pasienio zonoje visoje Žemės ūkio teritorijoje. Įsakau per 24 valandas apiešti nurodytą pobūvio vietą.

Už prezidiumą
(neįskaitomas paršas)

Raštas be antspaudų, nežinia, nei kas jį pasirašė. Šiandien toks „dokumentas“ tai būtų popieriaus skiautė, o jo autorių galima būtų pasiųsti vėlinių. Tada buvo kiti laikai, kitokia teisėtvara ir kitokie administracijos pareigūnų įpročiai.

Pagaliau ne rašo autorius čia buvo kalčiausias. Teis laikais daug kur buvo pažėdžiama socialinė teisėtvara. Nors raštas buvo kalbama apie 24 valandas, tačiau susiruošti reikėjo iki pirmos po pietų, vadinasi, per penkias valandas. Trakiškių stoty jau buvo paruošta apie 40 vagonų, nes ne tik Paransevičių šeima nebuvo užsitarnavusi teisę gyventi pasienio zonoje. Tokių šeimų buvo daugiau — ke-
lios dešimtys.

Kodėl, kuo kaltinami, kuo įtariamai — nežinau iki šiai dienai. Juoba, kad Bronius nei prieš karą, nei po karo nepriklausė jokioms politinėms partijoms, jokioms srovėms.

Nauja vieta, nauji vergai

Toliau E. Petruskevičius aprašinėja ištrėmtųjų lietuvių gyvenimo pradžių Lenkijos vakaruose.

„Kaip nebekalbėjau, penkias dešimtųjų metų lietingą lapkričio dieną teko Paransevičiams ir daugeliui kitų šeimų kryžiaus ženklą atsisveikinti su namais, su gimtaisiais laukais, pasirodžiusiais žiemos poilsui, su kaimynais.

Naują pastogę rado toli, Lenkijos vakaruose, daugiausia Šečino vaivadijoje, vieni prie Lobežo, kiti prie Myslibožo ar dar kitur.

Paransevičiai apsislojo Šečino kaimė. Žemės sklypas mažas, šeimos neišmaitinti, todėl Bronius imasi sau nęprasto, vėžio ir kroviko darbo gelžkelio stoty. Krauna prekių vagonus, o svaioja apie rytuose patiktą tėviškę. Tiesa, ir čia su savo lietuviškąjį kaimelį. Tai buvo... Dariaus ir Girėno, paminklas, jų, tragiškos mirties vietoje, Pšcelniko kaimelyje. Apie Darius ir Girėną Bronius ir jo šeima žinojo daug. Juk dar prieš karą Paliūnuose dainuota:

Už Atlanto vandenyno, prie rubėžo Lietuvos
Žuvo Darius ir Girėnas,
Verkia jų šalis mano.
(Bus daugiau)

• Liga rašta atjoja, pėsčia išsena.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 97 metus.

SLA — atlieka kultūrinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmoko daugiau kaip AŠTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudę savo narius.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neieško pelno, nariams patarnauja tik savitaisiais pagrindais.

Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali susivienijime apsidrausti iki \$10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąją apdraudą — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jį gyvenimo pradiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už \$1,000 apdraudus sumą tamoka tik \$3.00 metams.

SLA — knopų yra visose lietuvių kolonijose.

Kreipkitės į savo regioninę knopų valdybą, jie jums mielai padės į SLA įsirašyti.

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 39th St., New York, N.Y. 10001

Tel. (212) 563-2218

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

LITERATURA, lietuvių literatūros, meno ir mokslų 1854 m. metraščių. Jame yra vertingi, niekuomet nesenstanti. Viena Krėvės, Igno Šlapelio, Vincas Maciūnas, P. Jonikas, V. Stankas. J. Ranko, dr. Kazlo Griniaus, taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meilaus straipsniai bei studijos, iliustruotos nuotraukomis. M. K. Čurilionio, M. Šileikio, V. Kašubos, A. Rūkštelės ir A. Varnų kūrybos pavyzdžiai. 365 pusl. knyga kainuoja tik \$3.

DAINŲ ŠVENTES LAUKUOSE, poetės, rašytojos ir tarybų ločių pirmūnės Juozės Vaičiūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų istoriją ir eigą. Įdomi skaityti ir nedidinaujančioms, gerinti autorės puikiai stiliumi ir surinktais duomenimis bei užkuliais. Studija yra 151 pusl., kainuoja \$2.

VIEŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Antano Rūkštelės aprašas. Las Juozo Adomaičio — Dėdės Berno gyvenimas. Tai ne senas gyvenimo bruožų aprašymas, bet tiksliai laikotarpio buities literatūrinė studija, suskirstyta skirsneliais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už \$2.

LIETUVIŠKASIS PAMARIS, Henriko Tomo-Tamalevičiaus. Romai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labgavos apskrityje duomenimis. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui, leidžiamas iliustruotas nuotraukomis, pabalgioje duodama vitovardžių pavadinimai ir jų vertimai į vokiečių kalbą. Čia 64 puslapių knyga 333 pusl. Knygoje yra Rytprūšių žemėlapis. Kaina \$2.

KLAUSIMŲ KLAUSIMAS, rašytojos Petronėlės Orinaitės atsiminimai ir mintys apie gyvenimą ir vėlavimą. Lietuvoje ir plačiajai lietuvių okupacijos metais. Knyga turi 234 puslapius, bet kainuoja tik \$3.

JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesuprastas ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik m. Fargio Jankins knygoje apie Julius Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja \$6.

HATYKINIS NOVELS, H. Zoschenko kūrinyje, J. Valčiūnaitės. 309 pusl. Knygoje yra 30 apomųjų novelių. Kaina \$3.

Knygos parduoda Naujienos, 1790 So. Halsted St., Chicago, IL 60604. Užsakant pašto, pridėti \$0.50 už pašto išlaidas.

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

Maistas iš Europos sandėlių.

MARIJA NOREIKIENE

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2601 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RUPESTINGAI IŠPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

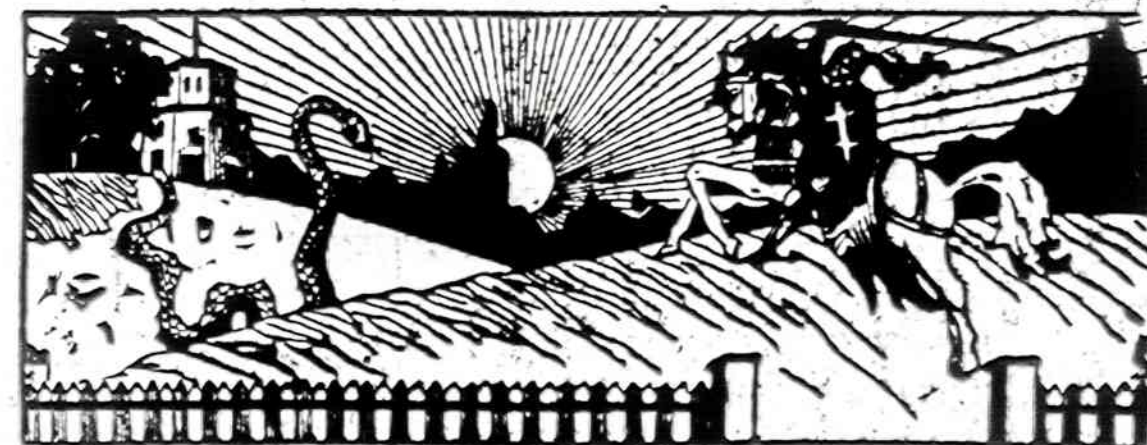
Atdara šokiadieniais nuo

9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

Tel. 476-2206

Inž. LIUDAS MIKŠYS,
50 metų studijavęs, kaip

IS PRAEITIES UKANŲ
ATEINA LIETUVA.

parašė 700 puslapių knygą, kurioje sudėję viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunūnais ir prof. R. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, paruošė tiksliaus vertimus ir patarė mums toliau studijuoti.

Kaina \$25. Kiti viršiniai. Paštas \$2.

NAUJIEŅOS

1790 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60604

Socialinis draudimas ir aprūpinimas

VI metai

Lapkričio 4, 1983 — Nr. 40 (287)

Redaguoja PRANAS ŠULAS

Klausimus ir medžiagą siųsti: 4436 So. Washenaw, Chicago, IL 60632

Pensijos išmokos svyruoja pagal amžių ir uždarbį

Darbininkai, kurie mokėjo Soc. Sec. mokesčius pakankamai metų skaičių, užsitarnavo poilsio ir šeimos išmokas. Pili-
nais pensijai gauti šiuo metu rei-
kalinga turėti 65 metus amžiaus.
Šių pensijų išmokos svyruoja
pagal jų metus, kada esate 62,
65 ir 70 metų amžiaus. Normalią
pensiją gausite, jei būsite gi-
męs prieš 1918 m., ir išeisite iš
pensijos sulaukę 65 m. amžiaus.
Jei jūs išeisite poilsin 62 m. am-
žiaus, tai išmokų gausite 80%. Jei
išeisite pensiją 70 m. amžiaus,
tai išmokų gausite 3% daugiau
už kiekvienus metus. Specialios
išmokos mokamos tiems pensi-
ninkams, kurie poilsin išėjo anks-
čiau normalaus laiko (65 m.) ir
jų beneficijai n esikeičia pagal jų
metų amžiaus skaičių, jei jie po-
ilsiauja nuo 1962-3-4 m.
Taip pat kai kurie žmonės, ku-

riems suėjo 72 m. amž., prieš
1968 m., turi teisę į beneficijus,
nors jie — niekad Soc. Sec. mo-
kesčių nemokėjo, kai kiti dir-
bantieji (ir jų sutuoktiniai) re-
liatyviškai su keliais padengimo
ketvirčiais.

Beneficijus gali gauti tam tikri
giminės, kurie gyvena su pensi-
ninku ar nedarbinguoju. Jų be-
nefitai yra ribojami pagal mini-
pat turi teisę į Medicare ap-
draudą, sulaukus 65 metų am-
žiaus. Nežiūrint amžiaus, pen-
sininko sutuoktinis, kuris pri-
žiūri mažametį vaiką (iki 16
metų) turi teisę į sutuoktinio
50% pašalpą.

62 m. ir vyresnio amžiaus
37,5% ir 50%, jiems esant 65
m. amžiaus. Sutuoktiniai taip
pat turi teisę į Medicare ap-
draudą, sulaukus 65 metų am-
žiaus. Nežiūrint amžiaus, pen-
sininko sutuoktinis, kuris pri-
žiūri mažametį vaiką (iki 16
metų) turi teisę į sutuoktinio
50% pašalpą.

Divorsas (skyrybos) abiem pusėm susitarus

Springfield, Ill. Atstovų Rū-
mai nubalsavo priimanč gub.
Thompson pakeltimus, sukuriant
kuris "Freedom of Information",
vadis leidžia publikai gauti tam
tikrus dokumentus.

Senatas patvirtino gubernato-
riaus pakeltimus kolektyvinių
derybų bilijue, leidžiant viešųjų
darbų tarnautojams, Illinois val-
stijoje streikuoti.

Senatas priėmė gubernato-
riaus pakeltimus, kuris uždrau-
džia naudoti užsienio plieną.

Atstovų Rūmams nubalsa-
vus santykiu 89:21 balsais, leisti
vedusius be kaltinimo vienas
kito, skyrybų bylose. Modifikuo-
tas vad. "No Fault Divorce",
įstatymo nuostatai buvo gražinti.
Senatui, kuris juos patvirtino
praėjusį pavasarį dėl susitarimo
su Atstovų Rūmų pakeltimais.
Pagal dabar veikiančį įstatymą,
vienas partnerių privalo būti
rastas atsakingu dėl vedybų su-
laužymo tam tikra vad. "mis-
conduct" kaip neįtikimybė, de-
sercija, girtavimas arba extre-
miškai žiaurumas.

Vad. "No-Fault" bilius, kuri
nuodugniai paryškino Atstovų
Rūmai, praėjusį ketvirtadienį
esamus divorso pagrindus. Ta-
čiau pridėta, kad divorsas gali
būti laikomas visiškai supran-
tamas be kaltinimo, jei vedusiųjų
pora yra gyvenusi atskirai ma-
žiausiai dvejus metus ir teisėjas

nustato, kad priežastimi vad.
"irretose vable"? sulaužymą są-
jungos.

Dviejų metų laikotarpis gali
būti sumažintas iki šešių mėne-
rių, jeigu su tuo abudu partneriai
sutinka.

Nuostatai Darbo D-to sekr. Donovan

Dabar bedarbių JAV yra 15
milijonų amerikiečių, iš kurių
4,6 milijonai gauna nedarbo
išmokas, pagal įvairių valstijų
programas. Apie 350,000 gauna
prateistas išmokas ir 924,000 gau-
na extra nedarbo kompensaci-
jos čekius nuo 6 iki 10 savaičių
pagal spec. federalinę progra-
mą.

Nedarbo išmokų vidurkis yra
\$13 dol., pagal Fed. Dep-to pra-
nešimą. Nedarbo apdraudos iš-
mokos yra išskirtos iš apmoke-
sinimo, nors gavėjo šeimos paj-
mos yra 18,000 dol. ar daugiau.
Gi vieno asmens yra 12,000 dol.
Prezidento kalbėtojas sekr.
Mr. Speaker pasakė, kad studij-
jos rodo — nedarbo išmokas gau-
nantieji mažiau rūpinasi naujo
darbo ieškojimu. Jei būtų įje-
taujami, tai gauti pinigai bū-
tų galima išleisti naujų darbų
trireitavimo programai.

Didžiausi pasaulio vargonai
yra ne bažnyčioje, bet Conven-
tion Hall, Atlantic City, N. J.

Natur. gazo kaina padidės 21%

Washington, D. C. UP plane-
ša, kad šio krašto gyventojai
mokėsia vidutiniškai 21% dau-
giau už šiuo metų natūralių ga-
zų namų šildymą, pranašauja
Consumers Labor grupė.

The Citizens — Labor Ener-
gijos kvalifikacijos surinktais du-
menimis iš 80 miestų, numato
21% padidėjimo. Vidutiniškai
natūral. gazo sąskaitų už lapkri-
čio iki kovo mėn. šildymo sezo-
no nuo \$633 praeitos žiemos iki
\$764.

Toji kvalificija užklausk 30
miestų gazo naudojimų kompa-
nijų 80 valstybėse, kiek padidės
kainos nuo lapkr.—kovo mėn.
šildymo ateinančiam sezone.
Raportu numatyta, kad Chi-
cagoje vidutinė sąskaita už ga-
zų žiemos sąskaita busianti \$915,
palyginus \$832 sąskaita už toki
pat laikotarpį 1982-83 m. Apska-
čiuojama 8% kainos padidėjimas
šiam meiste.

KANADOJE

Latvių pensininkų namai
"Kristus Darzs" (Kristaus dar-
žas) jau galutinai suplanuoti ir
netrukus bus pradėta statyba
Woodbridge vietovėje, kur L. ir
V. Kinstleriai padovanojo 4 hek-
tarų sklypą. Projekto iniciato-
rius — Latvijos konsulas dr. E.
Upenieks. Laukiama paskolos
iš CMHC. Pastato kaina — \$45
milijono. Daugiau kaip pusė lė-
šų ateina iš privačių asmenų.
Pastate numatyta 100 kambarių
Kanadoje latvių esama apie 20.
000. Toronte — 12,000, pensini-
kų — 4,000. Į būsimus pensini-
kų namus bus priimami ne tik
latviai, bet ir kitų tautybių as-
menys.

KAS YRA AKINIŲ IŠRADEJAS?

Istorikams nepasisekė surasti
kas yra tikruoju akinių išradė-

ju. Vieni spėja, jog kinai, kiti
tikrina, jog akiniai pirmiausia
pradėti vartoti Indijoje. Europo-
je jie pasirodė apie 8-tą šimt-
metį. Yra užsilikęs iš tų laikų
paveikslas, kuris parodo vieną
arklį, dėvint akinius.

Iškasinėjant Trojaus miesto
gruvsius, Mažosios Azijos, bu-
vo atrasti šlifuoti stiklai, kurie
galėjo tarnauti kaip akiniai.
13. šimtmetyje Florencijos vie-
nuotiai jau mokėjo išdirbinėti
akinius ir už gerą kainą par-
duoti.

Šis tas apie "acupuncture" operacijas

Daugelis žmonių žino kokią
naudą pacientai patiria iš vadi-
namų "acupuncture" operacijų
kiniečių lignoninėse, ir daugelis
žmonių džiaugiasi technika "s-
siplėtusia pačioje Kinijoje. Ta-
čiau mes susiraukiame, kai dr.
Huang Nianjian, būves acupunc-
turiuokas Pekinge, pasakė sa-
vo naujiesiems pacientams, kad
"jie turėjo staminą — atsargą
gyvenimo jėgos ir išvermę".

Dr. Huang išlaukęs ir savo lo-
vos aukščiau ir šokinėja aukš-
tyn ir žemyn ant savo nugaros.
Jis pasakė, kad jis pagydes "tū-
stancius" nuo lumbago paleistų
jų. Jis nepasakė, kur nepagydo-
ma yra iki šiol aplink, kad pa-
sakyti apie tai. Speliojantieji
gydytojai nesijaučia nepakan-
kamai, silpnai, treniruoti, jei
Vakarų medicinos mokyklos ne-
akceptuoja tą neortodoksne
praktiką, gi Trumpolin mokyklai
prima.

P. S. Tenka pastebėti, kad ta
kiniečių lignoninių vadinama
"Acupuncture" programa priei-
nama tik pasiturtintiems, nes no-
rint į ją patekti reikia iš ka-
no imokėti apie 2,000 iki 3,000
dolerių. Joki insurance ten ne-
galioja, nes viskas reikia moki-
ti grynais.

Columbus lignoninės Mediclinic programa

Medicare pacientams Chica-
goje pradėjo veikti Columbus
lignoninės Mediclinic programa.
Tai bene naujos rūšies šiame
krašte apdrauda. Pagal šios pro-
gramos nuostatus, seniorai turi
imokėti \$75 metinį programos
nario mokesį.

Tokie seniorai, sumokėjęs jų
sveikatai turės teisę kreiptis į
lignoninę tiek kartų, kiek jie bus
reikalingi gydytojo patikrinimo,
tiek žinoma, negalant į lignoninę
tut pacientus). Gydytojų sąskai-
tų patikrinimas, senioras nereiks ap-
mokėti, nes lignoninės adminis-
tracija visa tai išreikalaus iš pa-
cientų Medicare apdraudos. To-
kių klinikų Chicagoje esą šešios.
Tie seniorai lignoninės pacien-
tai, kurie bus paguldinti į ligo-
ninę, privalės imokėti 300 doler-
ių ir ligi 60 dienų turės būtinai
visus mokesčius už lignoninę pa-
ti lignoninę išskolėtuos iš ligo-
ninių apdraudų.

Centrinė Columbus lignoninė
yra 2520 N. Lakeview.

Columbus lignoninės adminis-
tracija tikisi padidinti lignoninė
lovų skaičių 60%. Ši lignoninė pa-
rūpina visapusišką globą senio-
rams. Ji skiriasi nuo Medigap
apdraudos, už kurią dažnai ten-
ka mokėti \$100 ar daugiau per
mėnesį.

Diabeto testai

Nemokamas kraujo — cukraus
testai diabetui istirti bus vykdo-
mi lapkričio mėn. 7-11 dienoms
nuo 6 val. ryto iki 6 val. vakaro
Rush-Presbyterian St. Luke's
Medical centre, sąryšyje su "Na-
tional Diabetes" savaitė. Appoin-
ment gauti paskambinkite 942.
4944 tarp 8 v. ryto ir 8 val. va-
karo pradedant pirmadienį iki
lapkričio mėn. 10 d. Testai bus
atliekami 120 Room. Sem Me-
dicare centre, 1750 W. Harrison.
Tie testai daromi nuo 18 m. ir
vyr. amžiaus žmonėms gavus
appointment.

JŪS KLAUSIATE, MES ATSAKOMĖ

KL. Aš gaudavau Soc. Sec.
(pensijos) čekius ir namus. Vi-
nas mėnesinis mano pensijos če-
kis kažkur dingio. Kam aš turiu
pranešti apie to čekio negavimą?

ATS. Jūs turite kreiptis į ar-
timiausią Soc. ofisą. Jei jūs pa-
keičiate savo adresą ar išvyksta-
te nuolatos gyventi į kitą vals-
tiją, jūs privalote apie tai pra-
nešti Soc. Sec. įstaigai. Pr. S.

MEDICINISKA PASAKA

Kartą kirtosi įpykę
Kūno organai žymiausi,
Kur ir ką yra atlikę.
Kas iš jų visų svarbiausias.
— Ašei bosas, — pilvas šaukė,
— Maitinu kiekvieną dalį,
Mano sultys gyslom plaukia,
Tai širdis patvirtinti gali. —
Rankos, kojos ir galvė
Nusileisti nenorėjo,
Kad bosaujancio vietelę
Kitas kas paimt turėjo.

Ir tą ginčą netikėtai
Lyg griauštinis koks nutraukė,
Net išvirto trys štankietai,
Aidasėjo per palaukę:
— Tai čia ašei — apatinė —
Pristatė balsingoji —
— asilapiu paskutinė —
— Aš bosienė galingoji. —
Organai supykę balsiai,
Kad išdriso besmegenė
Atsiliepti šia taip garsiai
Lyg vestuvėse piemenė.

Ir įsakė jai tylėti,
Neišleisti jokio kvapo.
Bet jiems teko greit gailėtis,
Kai nebyle toji tapo.
Silpo organai kasdieną
Keitė negalią tą klaidą
Jų patalė kaip bėgimo
Šmėginę visą neregą.

• Tiek čia tavęs reik, kaip
tute skylės.

VIS PAGALVOK

(Tęsinys)

"Tiek daug vyno,
Pagalvok,
Tai išgeri būt būvė,
O dabar gi —
Nors laizyki,
Gaila tik liežuviu".

Tai labiau dar
Pasilenkęs,
Jis kamputį vėstė,
"Bet kad kvapas
Tai ne vyno —
Kiek galiu užuosti".

"Išgaravo,
Išgaravo!"
Lapė tuoj suuko
Ir patraukus
Atgalios ji,
Kaulą jam įbruko.

"Lai sau būna,
Ką darysina,
Ne dėl jo gyvenam:
Galim džiaugtis,
Kad mėsytės
Dar pargabėnam".

"Aš mėsytės
Neragausiu,
Gaila man to gaidžio,
Geras buvo
Jis paukštėlis,
Sąžinė neleidžia".

"Kam tau reikia
Jo gailėtis,
Šitokio gobšuočio.
Jis net slieko
Man gailėjo,
Tai patsai papuolė".

Taip laputė
Peikė gaidį,
Kam visais jis ganė:
"Toks jis buvo
Siūpnaprotis,
Nieko neįmanė".

Už tatau aš
Ir baudžiau jį,
Kam man kišo koją?
O kiškėlis,
Gindams gaidį,
Savo vis kartėjo:

"Mes gyvenom
Jau iš seno,
Kaip geri kaimynai:
Vienas kito
Vardą gerbėm
Nors nepasizinom".

Aš bėgiojau,
Jis giedojo
Ir mane perspėjo,
Kai prie kiemo
Pasiklydęs
Kartais priartėjęm".

"Nebijoki,
Nepaklysi,
Jei apsižiūrėsi,
O dėl to jo
Gero balso
Aš būdu nedvėsiu".

"Nebadauki!
Imk ir eški!
Gero apetito,
Mėtes katiną
Kiškis lapelį
Nelauktai atkrito".

Ir nuo stalo
Atsislojė
Išsėję jai ranką:
"Tai, kumule,
Dėkavoju,
Vaisių jau užtenka".

Ir kulnais dar
Sutaukėjęs
Į duris skubėjo,
Ir piktumo
Neatlaikęs,
Bartis net pradėjo.

O laputė,
Pasivijus,
Kiskį apkabino
Ir kalbėjo:
"Palukėji,
Kur skubi, kaimyne?"

Jei mėsytės
Tu nevalgai,
Ką gi padarysi,
Lai pabūki,
Kol ką kita
Aš tau patalsysiu.

Ar žinai tu,
Kad rūsyje
Jau alutis rūgsta?
Tai išgersim
Iš statinės,
Kol jis neįdūksia.

Pakalbėkim,
Pasidėkim,
Juk turi tu laiko".
Ir kiškėlis,
Jos nutelkęs,
Vėl prie stalo slinko.

"Tai pabūsiu,
Jeigu nori,
Trumpą valandėlę,
Kas gi žino,
Ar galesim
Susitikti vėl".

Juk žinai tu,
Mano dienos
Nepersdaug laimingos:
Tai šuneliai,
Tai višteliai,
Priešų tų nestinga.

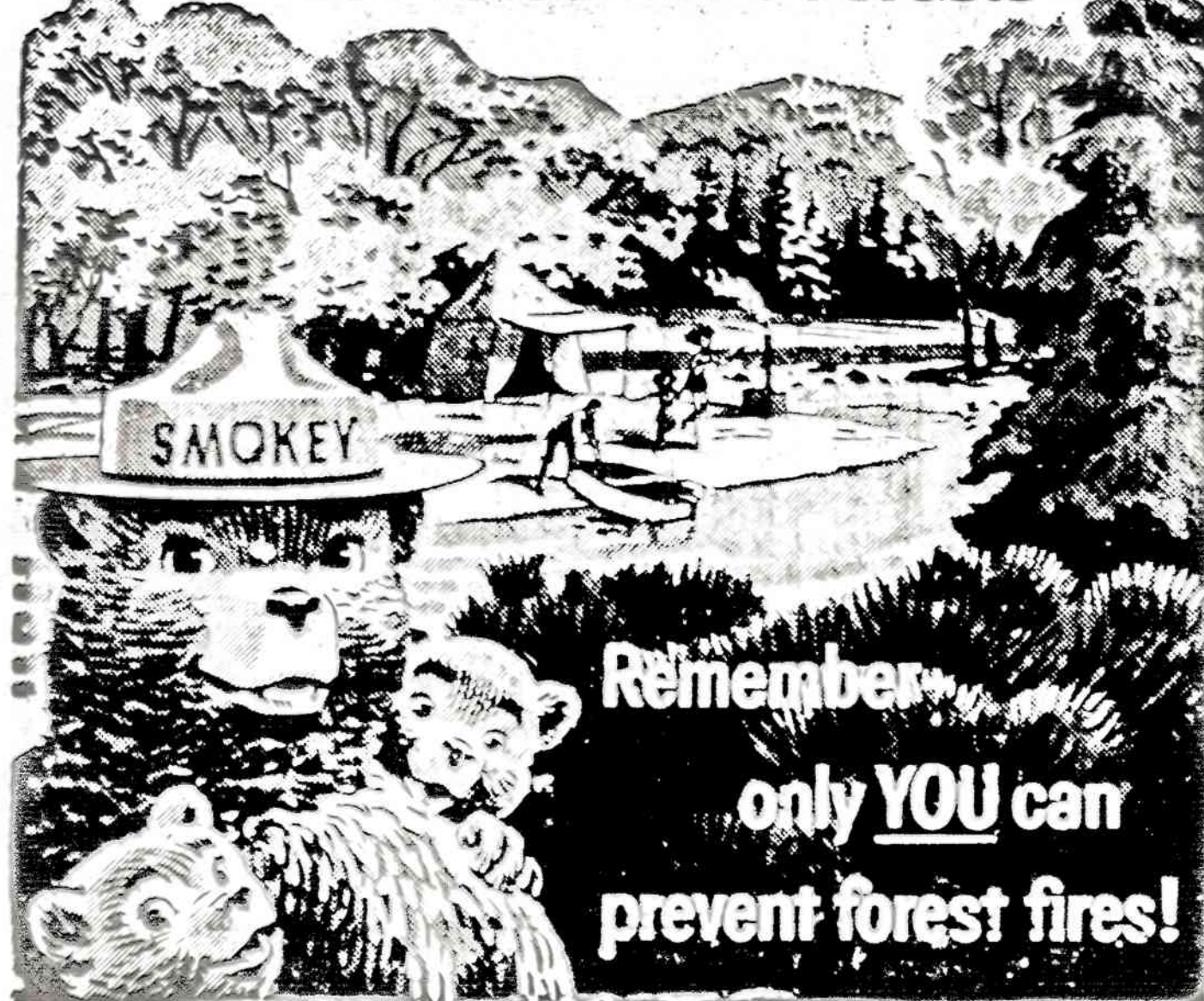
O suradus
Gerą širdį,
Kas tave užjaucia —
Užsimiršta
Ir tas vargas,
Kurs aplinkui siaucia".

"Ties, tiesa,
Kaimynėli,
Dvišes vis ne vienas:
Ten ir vargas,
Ir nelaimės
Vis pusiau dalinas".

Guodės lapė
Ir svetelė
Kvietė į kamputį:
"Jei padėsi
Man pakelti,
Kas greičiau alutis".

Tai išgirdęs
Kiškis bėgo
Iš rankų, tiesiai
Į patalę,
Sila alkū —
Bus visa pavykusi".

There are so Many Reasons to Protect Your Forests

PASSBOOK SAVINGS

Best way to save regularly

Interest Compounded Daily and Paid Quarterly

HOME Financing

AT OUR LOW RATES

ESLK

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMACK ROAD CHICAGO, ILL. 60608

Peter Kazanavskas, Pres. Tel: 847-7747

MON., TUE., WED., THU., FRI., SAT. 9-5

SERVING CHICAGO LAND SINCE 1906

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays
by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 37494000

As of January 1, 1960	metams	\$40.00
Subscription Rates:	pusei metų	\$22.00
Chicago \$45.00 per year, \$24.00 per	trims mėnesiams	\$12.00
ix months, \$12.00 per 3 months. In	vienam mėnesiui	\$4.00
other USA localities \$40.00 per year,	Kanadoje:	
\$22.00 per six months, \$12.00 per	metams	\$45.00
three months. Canada \$45.00 per year,	pusei metų	\$24.00
other countries \$48.00 per year.	trims mėnesiams	\$12.00
	vienam mėnesiui	\$5.00
25 cents per copy	Užsienio:	
Nuo sausio pirmos dienos	metams	\$48.00
Dienraščio kainos:	pusei metų	\$26.00
Chicagoje ir priemiesčiuose:	Naujienuos eina kasdien, išskyrus	
metams	sekmadienius, pirmadienius ir šven-	
pusei metų	tadienius. Leidžia Naujienuos Benda-	
trims mėnesiams	vė, 1739 So. Halsted Street, Chicago,	
	IL 60608. Telef. 421-6100.	
vienam mėnesiui	Pinigus reikia siųsti pašto Money	
Kitose JAV vietose:	Orderu kartu su užsakymu.	

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius,
nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais — iki 12 val.

Povilo P. Dargio priminimas lietuviams

Povilas P. Dargis

Šių metų spalio 22 d. vakare ALTas pagerbė Povilą P. Dargį. Banketo pabaigoje Dargis pasakė šią kalbą suvažiavusiems ALTo veikėjams, primindamas visiems lietuviams ALTo atliktus darbus. Štai Dargio kalba:

SUSITIKIMAS MONTANOJ

(Tęsinys)

— Sutinku. Ir aš negaliu nemylėti šios širdelės, nes ji mane myli, — sako Marytė ir glaudžiasi prie Giedros, o jis apglėbia ją, ir vėl jų lūpos saldžiai susitinka.

— Marytė, aš jau papasakojau apie svarbų savo gyvenimo laikotarpį, o dabar bus eilė jums, juk pažadėjote.

— Reikia, nieko nepadarysi. Pažadėjimas lieka pažadėjimu. Bijau tik, kad mano pasakojimas nebus toks įdomus, kaip jūsų.

— Prašau, Marytė, bet koks jūsų pasakojimas bups man malonus. Aš jau tempiu savo ausis, — sako Giedra. atsikelia, pripila du puodelius kavos, o ji tuojau pradeda.

Išėjusi iš Ragašio, gavau darbo pas Mandų. Daugiausia dirbau namų ruošos darbus, bet kartais tekdavo išeiti į lauką darbymetyje. Šeimininkai buvo nebejauni, turėjo dvi dukteris ir vieną sūnų. Vyresnioji duktė Elena neseniai buvo ištekėjusi už Pelkinės progimnazijos mokytojo, dabar gyvena Šiauliuose, o jaunesnioji, Jadvyga, mokesi progimnazijoje. Sūnus Mečys buvo seminarijoje ir rengėsi į kunigus. Tėvas kasdien nuveždavo Jadvygą į Pelkinę ir parveždavo, o Mečys gyveno Kaune, tik atostogoms apsilankydavo. Aš parėjau pas juos žiemą. Mecys po Kalėdų atostogų buvo jau išvykęs ir aš jo pradžioje nemačiau.

Dėkoju jums visiems už suteiktą man garbę ir už dalyvavimą šiame Amerikos Lietuvių Tarybos bankete. Mes visi, kurie dalyvaujame lietuvių visuomeniniame bei politiniame gyvenime, esame įsijungę į veiklą bei darbą, esame mūsų gyvenamojo laikotarpio Amerikos lietuvių istorijos kūrėjai.

Mes esame Amerikos Lietuvių Tarybos žmonės, ALTo, kurio pagrindinis tikslas yra Lietuva ir kova dėl krašto laisvės. Šiais metais mes minime 40-ties metų veiklos sukaktį.

ALTo pradininkai pradėjo organizuoti veikti dėl Lietuvos laisvės... Leonardo Šimučio pasiūlymu buvo priimtas toks nutarimas: "Dirbti Lietuvos išlaisvinimui, Lietuvos gelbėjimo taryboje, džentelmeniškai susitarimu". Tada buvo pasidžiaugta ir dėl to, kad bent kartą Amerikos lietuviai bei jų vadai ir veikėjai išaugo iš tuščių, beprasmiškų ginčų, piktos polemikos spaudoje ir sutarė dirbti bendrą ir vieningą Lietuvos išlaisvinimo darbą. To nebuvo Pirmojo Pasaulinio karo metu, kada kiekviena politinė grupė dirbo atskirai.

Jungtinių Amerikos Valstybių 19-asis prezidentas Ruthenford B. Hayes yra pasakęs: "Tas, kuris geriau tarnauja savo kraštui, jis geriau tarnauja ir tai politinei bei visuomeninei žmonių grupei, kuriai pats priklauso". Tokios idėjos vedamas susiorganizavo ir ALTas, kuriam ilgus metus vadovavo didžiadaisiai: Leonardas Šimutis, dr. Pijus Grigaitis, Mykolas Vaidyla, adv. Antanas Olis ir kiti. Jie visi sutartinai kėlė aukštyn mūsų trispalvę, partinių vėliavų spalvas palikę partijų būstinėse.

Lietuviai sudarė vieną nedalomą vienetą, ir tą vienetą atstovavo Amerikos Lietuvių Taryba. Tai žinojo Baltieji Rūmai, Jungtinių Amerikos Valstijų Kongresas ir visos kitos institucijos. Visi ėjo pro vienas duris ir niekam nereikėjo varstyti užpakalinių, kaip dabar dažnai pasikartoja.

Mes sakome, kad istorija yra geriausia mokytoja. Vokiečių poetas Goethe sako, kad istorija sukelia entuziazmą ateities darbams.

Aš gerai prisimenu pirmąjį ALTo kongresą, įvykusi prieš 40 metų, 1943 m. rugsėjo mėn. 2 ir 3 dienomis Pittsburghe, kurio rengimo komiteto pirmininku man teko garbė būti. Dieną prieš kongresą, vakare, surengėme spaudos konferenciją. Joje dalyvavo ne tik lietuvių spaudos žmonės, bet ir didžiosios spaudos — United Press ir International Press korespondentai. Jie plačiai informavo Amerikos ir pasaulio spaudą apie šį kongresą. Jis yra reikšmingas tiek ALTo, tiek ir visai Amerikos lietuvių visuomenei.

Konferencija patvirtino ALTo statutą, pritarė pasiūlymui išplėsti valdybos sudėtį, nutarė steigti BALFą, sukurti informacijos centrą, steigti ALTo skyrius, veiksmingai dalyvauti šios šalies pastangose karui laimėti, ryžtingai dirbti, kad į laisvos Europos nepriklausomų valstybių šeimą galėtų grįžti ir Lietuva.

Šis kongresas, lyg ta Prometejaus užiebtą ugnį, visus sujungė Lietuvos laisvės kovai, davė entuziazmo didžiam darbui. Tuo kongresu buvo praskintas kelias į Amerikos visuomenę, nes plačiai ir išsamiai rašė spauda. Jis buvo pristatytas Amerikos vyriausybei ir politikams, dalyvaujant sen. Davis ir senatoriui James Tunnell, iš Delaware, kuris neoficialiai atstovavo ir vyriausybei, nes kalbėjo jos vardu...

Savo 40-ties metų gyvenimo laikotarpyje Amerikos Lietuvių Tarybos laimėjimais galime skaityti: audiencija pas JAV prezidentą Franklin Delano Roosevelt ir to laikymo rezultatas — prezidento Roosevelt ir Valstybės

Pradėjau savo darbą labai malonoje aplinkoje. Mano šeimininkė, Mandienė, buvo labai gera, išmintinga ir labai užjaučianti moteris. Žinoma, aš stengiausi būti paklusni, eiti savo pareigas kuo geriausiai, ir man gerai sekėsi. Aš labai jai patikau, ir ji mane pamilo. Tai buvo kokių penkių dešimtų metų moteris, neaukšto ūgio ir sunkoka, su mėginančiais pražilti vešiais plaukais. Šeimininkas ponas Mandus buvo maždaug savo žmonos metų, poaukštis, tiesus, stambių pečių, tvirtos eisenos, apvalaus veido, su gerojai pražilusiu galva. Iškilminga jo išvaizda supo jį kažkokia garbingumo bei išminties aureole. Jūs, Petrai, be abejo, jį pažinote, todėl be reikalo aš jį taip piešiu.

Taip, Marytė, aš jį pažinau. Sekmadieniais matydavau jį Pelkinės bažnyčioje. Jo apvalus veidas ir balta galva buvo lengva pastebėti tarp žmonių. Vėliau jis buvo išnuomavęs ponišką, uždarą suolą arti prie altoriaus. Paskui, daug vėliau man teko truputį paviešėti jo dvare ir arčiau su juo susipažinti, kaip gal vėliau papasakosiu.

Taip, ten tame suole sėdėdavo jis, jo žmona ir Jadvyga. Ši lopka, kaip žmonės ją vadino, teikė jam daug orumo ir garbės. Špitolninkas, kuris šluodavo bažnyčią ir kartais plaudavo jos grindis, nevisuomet valydavo tuos išnuomojamus suolus. Sakydavo, kas juos išnuomavo, tas tegul juos ir valo. Arba kartais užmiršdavo, nes tos lopkos buvo uždaros, jokių dul-

kių nesimatydavo. Ponia kartais pareidavo iš bažnyčios susitępusi savo rūbus bei rankas nuo ten susirinkusių dulkių.

Kartą buvo, rodos, žolinės atlaidai. Buvo pilnutėlė bažnyčia žmonių. Daugelis laikė rankose dideles puokštes gėlių, kuriose kyšojo kviečių bei rugių varpos. Nuo pat bažnyčios skliautų tiesėsi keilį ilgi vainikai, altoriaus žvakės žibėjo tarp įvairiausių žiedų. Daug silpnėsių moterų krito nualpusių tarp batų, nepakėlusios stipraus gėlių kvapo ir apsvaigtos nuo monotoniško vargonų gaudesio. Tvirtame storių, gražiai išdrožtų lentų suole patogiai sėdėjo mano ponas su ponia ir Jadvyga. Žmonės aplink suolą spaudėsi, net jų kaulai į suolo lentas braškėjo, bet garbingiems mano ponams buvo gera ir patogiu, tik neįspasakytas žolių kvapas svaigino.

Pamaldoms pasibaigus, kai jie ėjo iš bažnyčios per zakristiją, juos sutiko ir mandagiai pasveikino jaunas vikaras. Tik dabar, pasitraukus nuo stipraus gėlių kvapo, kuriuo buvo prisotintas bažnyčios oras, Jadvyga pajuto keistą dvokimą ir pastebėjo vikarą stebint jės kojas bei padėklas. Ji jau norėjo įtarti jį kažkuo, kas nesiderina su jo šventumu, ir pamano, kad jos kojos turi būti labai gražios, jei kunigėlis taip žiūri. Pasididžiudama ji pažvelgė į savo kojas ir... O, balsumas — gražūs bateliai bauriais nesvarumais sutepti, o taip pat ir pukišios suknutės padėklos.

Ji, nepakeldama galvos, atsiprašė ir greitai

Povilą Dargį sveikina Milda ir Antanas Vaivada

Milda ir Antanas Vaivada

Povilas ir Gertrūda Dargiai yra dviejų pasaulių žmonės. Juos už nuopelnus gerbia ir lietuviškoji visuomenė, ir amerikietiškoji. Jų darbų nesuskaitysi, jų įtakos neišmatuosi. Jei norim dabartinį savo komplikuotą, o kartais ir pavojingą, pasaulį pagerinti ir žmonėms jį būti sušvelninti ir praturtinti, mums tereikia pasekti Povilo ir jo atsidavusios talkininkės pavyzdžiui, ir pasižventusiai, besąlyginiai tarnauti visuomenės gerovei. Bėne mums visiems jie ne kartą yra praskleidę debesis. Itin malonu yra juos pasveikinti šio iškilmingo pobūvio ir jų reikšmingų darbuotės sukaktuvių proga.

MILDA ir ANTANAS VAIVADA
McLean, Virginia

sekretoriaus Summer Wells pareiškimai: nepripažinimas Lietuvos okupacijos.

Lankantis pas JAV prezidentą Harry Truman, pirmą kartą, gautas užtikrinimas, kad lietuviai (displaced persons), esantieji "kempėse", nebus išduoti Sovietų Rusijai. Apie tuolaikinę lietuvių padėtį "kempėse" ALTo vardu pasisakė dr. Grigaitis, nurodydamas Sovietų Rusijos pastangas trenitinius sumti ir su jais pasielgti taip, kaip jie padarė su tūkstančiais lietuvių, okupuojant Lietuvą.

Antrojo atsilankymo pas prezidentą H. Truman metu išgautas pasižadėjimas, kad jis remis JAV Kongrese, priimant taip vadinamą "Displaced Person" įstatymą, kuriuo bus duodama pirmenybė Pabaltijo valstybių displaced persons — asmenims atvykti į Ameriką. Įstatymas buvo priimtas.

Reikia skaityti dideliu laimėjimu JAV Kongrese pravedant kongresmano Kersteno tyrinėjimo komisiją. Šią komisiją sudarius, daug darbo ir širdies idėjo mūsų žymūs visuomenininkas, gerbiamas Antanas Rudis. ALTo nuopelnui reikia skaityti, kad jis kalba per Voice of America.

Kaip matome, 40-ties metų laikotarpyje ALTas yra daug atlikęs kovoje dėl Lietuvos laisvės.

Tebūna mūsų visų didžiausias troškimas, kad visų lietuvių tarpe prašvistų didžioji Lietuvoje dvasia kovoje dėl krašto laisvės ir visuose lietuvių darbuose.

Savo kalbą baigiu Leonardo Šimučio žodžiais: "Amerikos lietuviai, įsijungę į Amerikos Lietuvių Tarybą, tol nepadės kovų ginklų, kol Lietuva vėl bus nepriklausoma ir demokratinė".

J. JACKSON NELAIMES, PAKENKS JUODZIAMS

NEW YORK, N.Y. — Jesse Jackson pareiškė, kad jis kandidatuos prezidento pareigoms. Jis stengsis gauti Demokratų partijos nominaciją, bet jei jis tos nominacijos negautų, tai jis vistiek kandidatuos. Jis tikisi laimėti net ir tuo atveju, jeigu Demokratų partijos nominacijos negautų.

Jesse Jackson sutiko dalyvauti diskusijose su prof. Louis Harris. Jis nemanė, kad profesorius jį pastatytų į tokia nemaloną padėtį, kokion jis pateko. Profesorius tvirtina, kad jis nelaimėsias, nors ir gautų Demokratų partijos nominaciją. Jeigu jis vis dėlto kandidatuos, tai pralaimės demokratams, o daugiau nuo jo pralaimėjimo nukentės patys juodžiai.

AVIACIJOS VADOVYBĖ NEMOKA PIRKTI

WASHINGTON, D.C. — Specialistai tvirtina, kad aviacijos vadovybė būtų sutapusi kraštui bilijoną dolerių, jei modernius instrumentus būtų mokėjusi pirkti.

Ji būtų sumokėjusi 45% pigiau, jei elektronines dalis būtų pirkusi tiesiai iš gamintojo. Dabar aviacijos vadovybė viską pirko iš bendrovių, kuri statė lėktuvus. Ta bendrovė mokėjo tą pačią kainą gamintojui, bet ji gerokai pakėlė elektroninių dalių kainas, kai jas įjungė į perkamus lėktuvus.

Specialistai rengiasi viską apskaičiuoti gruodžio mėnesį, o dabar paliečia tik klausimo paviršius.

VEŽA DAUGIAU POLICIJOS Į TAHITI

PAPETE, Tahiti. — Prancūzų vyriausybė atvežė didoką skaičių policininkų, kad galėtų apsaugoti šioje saloje esančius didesnius viešbučius.

Streikuojantieji viešbučių darbininkai jau padarė du svarbius dalykus: iš keturių didelių salos viešbučių, trijuose streikuojantieji pradėjo piketuoti, dar piketai demonstravo ir sudaužė lėkštes, langus, išlaužė viešbučių duris, nutraukė elektros vielas ir t.t.

Svarbiausias jų tikslas — išvaikyti 200 turistų, atvykusių poilsiauti Tahiti saloje. Tuo jie tikisi, kad viešbučių savininkai derės su jais ir pakels algas. Kada streikuojantieji pradėjo viską naikinti, turistai nusigando, sėdė į lėktuvus ir išvažiavo į kitas salas, prižadėdami niekad nebeįgrįžti.

PIRKITE JAV TAUPYMO JONUS

išbėgo į šventorių. Manė apsisvalysianti šventoriaus žolėje, bet čia ėjo daug žmonių, ir ji buvo priversta pasislėpti už mūro briunos ir palaukti, kol mama išėjo ir suteikė jai pirmąją pagalbą. Sugrįžusi namo ji verkė kaip kūdikis, ir kelias dienas neturėjo apetito.

— Cha, cha, cha, — susijuokė Giedra, — tikrai nemalonūs susitikimas mergaitė.

Draugių pas Jadvygą neužeidavo. Artimiausia draugė namuose jai buvau aš. Ji viską man papasakodavo, visi jos nepasisekimai ir visi jos džiaugsmas man buvo žinomi. Ji kartą, parėjusi iš gimnazijos atbėgo pas mane į virtuvę:

— Marytė, žinai, ką aš parsinešiau?
— Nežinau, Jadzyte. O ką tu parsinešai?
— Nagi Petro eilėraščių knygą. Žiūrėk, koks jis poetas, kaip Maironis. Didžiausią knygą parsineš. Išprašiau, kad duotų paskaityti. Kaip gražiai rašo, paklausyk.

Ir ji perskaitė man vieną eilėraštį, kitą.
— Tikrai gražūs, sakan, bet jie tokie liūdni, pilni skundo ir meilės. Petras yra įsimylėjęs.

(Bus daugiau)

PATS SKAITYK IR KITUS PARAGINK
SKAITYTI DIENRAŠTĮ "NAUJIENOS"

R. VILIAUS

VAKARŲ VEJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina \$5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsime pinigus tokiu adresu:

Naufienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60604

DR. PAUL V. DARGIS

W. DYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius
1734 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 8-9 darbo dienomis
ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 231-3553
Service 353-4506, Page 04053

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBŲ: AKIŲ LIGOS
3907 West 104th Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2414 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikriname akis. Pritaiko skinius
ir "contact lenses".

DR. LEONAS SEIBUTIS

INŽINERIS, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
3634 WEST 69th STREET
Valandos: antradienį 1-4 popiet.
ketvirtadienį 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2886.
Residentinis telefonas: 448-3548

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS

Prostatos, inkstų ir šlapimo
takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33714
Tel. (813) 321-4204

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidiniai - Pilna apdirbtas
ZEMA KAINA
Prilaim Master Charge
ir VISA kortelėmis.
R. SERENAS, Tel. 925-9063

MOVING
Apdirbtas perkraustymas
iš įvairių atstovų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-3774

SOPHIE BARCUS
RADHO ŠEIMOS VALANDOS
Radijo laidos ir koncertai
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stacija WOPA - 1490 AM
Transliuojama iš mūsų studijos
Marquette Park.
Vedėja - Aldona Deivienė
Telefonas: 778-1543
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZA BRAZDIONYTIS
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penk-
tadienio 8:30 val. vakaro.
Viešo laidos iš WCEV stoties,
laiką 1430 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2648 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telefonas: 778-5874

ARKLYS IR LOKYS

Kur Nevėžis nuo amžių
Pro Raudoną Dvarą
Gryną vandenį savo
I Nemuną varo,
Tenai, kad vasarvidžiu
Saulėlė tekėjo,
Juokės kalnai ir vilnys,
Kaip auksas žibėjo, —
Ilsėjos pančiuose arklys
Ant žolyno žalio,
Minėjo vargus savo
Ir sunkią dalį:
Kaip sunkiai vakar mėsūs
Per dieną vežiojo,
Kaip mažai naktį teėdė
Ir mažai naktį miegojo.
"Štai jau užteka saulė
Ir laukas jau švinta,
Ir rasa nuo žolynų
Kaip sidabras krinta —
Ir man reikės jau kelti,
Vėl prie darbo stoti,
Ir vėl ratai, kaip vakar
Per dieną vežioti".
Kai arklys galvojo
Vasarvidžio rytą,
Staiga ten išvydo
Daiktą nematytą:
Valkiodamas grandinę
Po žalius žolynus
Vaikščiojo kalnų skardžiais
Lokys po lazdynus.
Pašoko nusigandęs
Žirgelis bėrasis.
"Nebijok", lokys tarė,
"Nieks piktas nerasis."
Tėvai mūsų nuo amžių
Sandarų gyveno,
Drauge gimė ir augo
Ir drauge paseno;
Štai ir dabar vienokia
Mus laimė sutiko:
Man grandinė ant kaklo, —
Tau pančiai paliko.

S. Stanevičius

• Pirmas vyskupas Lietuvoje
buvo paskirtas spalio 3, 1421 me-
tais.

• Bitės buvo atvežtos į Ame-
riką iš Vokietijos ir Italijos.

Kryžių kalnas, prie Meškuičių. Šiaulių apskr.

RAGUVOS PILIES NUGRIMZDIMAS

Jam nepasisekė atrinkti skrynią

Tarpe Ukmergės ir Panevėžio
yra Raguvos miestelis. Šiandien
jis mažai kam žinomas, bet
didžiųjų kunigaikščių laikais čia
stovėjo tvirta pilis ir ją gynė
narsūs apylinkės vyrai. Pilis bu-
vo aukšta ir iš visų pusių pa-
remta bokštais. Viduje daugybė
kambarių ir salų šilais ir ank-
sur išpuošti. Turtingi ir garsūs
buvo Raguvos valdovai.

Bet, pasak žmonių padavimų,
vienas tų valdovų Nendrius iš-
vyko į rytų šalį ir besisvečiuo-
damas tenai pamylėjo svetimą
kunigaikštę ir priėmė pravos-
lavų tikėjimą. Grįžęs atgal jis
įsakė visiems dvariškiams pa-
mesti protėvių tikybą, užgesinti
amžiną ugnį, nukirsti šimmeti-
nius ažuolus. Veltui bandė jį at-
kalbėti Krivaitis. Ne tiek val-
dovas, kiek jo žmona griežtai
spyrėsi ir nenorėjo klausyti Kri-
vaitio maldavimų.

Kadangi savięji žmonės atsi-
sakė naikinti šventovę, tai gri-
vikai buvo atkviesti iš kitur.
Pirmą dieną jie spėjo iškirsti tik
dalį šventojo gojau. Kai nai-
kintojai vakarop išsikirstė,
staiga kilo baidra audra su žaibais
ir griausiniu. Sudrebėjo žemė
ir staiga atsivėręs kalnas prarijo
visą pilį. Žmonės suprato, jog
tai būta dievų keršto.

Praėjo daug metų, o apie pilį
nieko nebuvo girdėti. Tik pra-
važiuojanti nakties metu kartais
pamatydavo nuostabių šešėlių,
besidraikant paviršiuje ir kar-
tais gailėstingą balsą.

Sykį vienas medžiotojas pa-
sautą stinę besivydams, ant pi-
liakalnio viršaus užsivijęs, pa-
matė dv. mergaites neapsakomo
gražumo. Jos meilingai jį pris-
vadinusios tarė: "Tu kaip tik
laiku atėjai: gali ir mudvi ir
pili išgelbėti. Jei kantrybės tu-
ri, tai eik su mumis". Jie nusi-
leido per šoninį urvą ir medžio-
tojas nustebo, pamatęs didžio-
sius pilies rūmus.

Įėjo į didelę seklyčią. Vidu-
ryje stalo stovė, o ant to stalo
sidabrinė skrynia su painiu už-
raktu. Prie jos kalbėjo aukso
raktas. "Šioje skrynioje yra lau-
mų juostos ir kai jomis apsi-
juosim, tai mes ir visa pilis iš-
kils į paviršių", tarė viena mer-
gaičių.

— O kas tokios jūs esate —
paklausė medžiotojas.

— Mes esame Nedriaus sese-
rys. Jėit atrakinai skrynią tai
viena mūsų galėsi pasirinkti sau
už žmogą, o pilis bus tavo nuo-
savygė.

Jis griebėsi ir manė greit at-
rinksis, bet tas baisiai karštas
buvo. Be to ranką kažin kas bai-
siai plėšė atgal. Visai nuilęs
raktą kartą apsisuko. Jam visas
jėgas sukauptas ir antrą sykį su-
kant, gaidys pasipylė ir tris
kartus sugiedojo, o raktas vėl
atgal atsuko.

Apsiverkė mergaitės ir išly-
dėdamos medžiotoją maldavo,
kad jis vėl ateitų į pilikalnį
už dvylikos metų ir dvylikos
dienų. Bet ir tas laikas praėjo,
o Raguvos pilis vis pasiliekia
nugrimzdusi.

M. M-tis

• Vienas žymiausių pasaulio
kompozitorių — Mozartas tapo
palaidotas beturčių kapinėse.

BURTAI SURISTI SU SVENTO JONO NAKTIMI

Dar mūsų atmintyje, šv. Jo-
no naktis turėdavo didelės reikš-
mės kaimo gyventojams, ypatin-
gai jaunimui. Tai buvo visokių
burtų, spėliočių ir pasilinks-
minimų vakaras. Kur nors pa-
miškėje sukurdavo didelį lau-
žą, arba uždegdavo smaluotą
ir toje šviesoje šokdavo ir links-
mindavosi.

Kitur, šv. Jono išvakarėse,
mergaitės išėdavo į platų lau-
ką, rinkdavo žoles ir degindavo,
kad užderėtų rugiai ir kitokie
dalykai. Vaikiniai sėdavo žemę
nuo kelio ir barstydavo po
pievą, kad ji būtų derlingesnė.

Mūsų protėviai tikėjo, jog tą
naktį pasirodo Laumės ir eina į
upes maudyti. Kad susitikti su
jom ir išgirsti ką jos kalba, dau-
gelis merginų irgi pasinėdavo
į vandenį ir klausydavos koki
vyrą joms išpranašaus Laumės.
Visa tai skamba dabar kaip
graži pasaka vaikams, o vienok
seniau ir tą šventai tikėta. Mai-
nosi laikai, mainosi ir pažiūros.

• Vyras geriau saugo svetimą
paslaptį, negu savo. Moteris
priešingai, geriau saugo savo pa-
slaptį, negu svetimą.

YOUR DOG NEEDS
VITAMINS, TOO.

Sergeant's
the pet care people

BIELIŪNAS

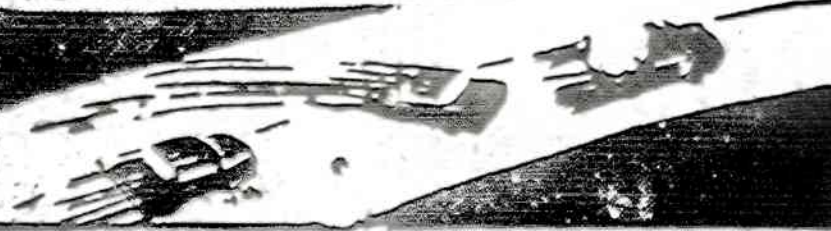
LAIDOTUVIŲ KOPLYCIA

4348 So. California Avenue

Tel. — 523-3572

SOME CHICAGO MOTOR CLUB TIPS ON
EXPRESSWAY DRIVING

DON'T CUT IN BETWEEN CARS
THAT ARE ALLOWING SAFE
FOLLOWING DISTANCES.

YOU'LL RUN INTO TROUBLE IF
THERE'S A SUDDEN STOP WHILE
YOU'RE FOLLOWING TOO CLOSELY.

IF YOU DRIVE AT THE
MINIMUM SPEED STAY IN
THE RIGHT LANE.

A. + A.

Senam pažįstamam ir bičiuliui

MYKOLUI SIMOKAIČIUI

mirus,

jo žmonai Reginei Simokaitienei nuoširdžią užuojautą
reiškia

KRISTINA GRINIENĖ ir LIUTAS
GRINIUS su šeima

Nuo 1914 metų

MIDLAND FEDERAL SAV-
INGS aptarnauja taisykloms ir
taisykloms atitinkančias visas
mūsų apylinkes. Dėjuojame
jums už namų paruoštą pa-
sitikėjimą. Mes norėtum bė-
ti jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos
iki \$100,000.

2657 W. 69th STREET
Chicago, IL 60629
Tel. 925-7400

8929 SO. HARLEM AVE.
Bridgeview, IL 60455
Tel. 598-9400

MIDLAND
FEDERAL
SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
4040 ARCHER AVENUE
CHICAGO, IL 60632
PHONE 254-4470

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE

Tel. 927-1741 — 1742

4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE

Telefonas 523-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street

1410 So. 50th Ave., Cicero

Telef. 476-2345

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS

AIKSTES AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME

1424 South 50th Avenue

Cicero, Ill. 60650

Tel.: 652-5245

TRIŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENTINĖ

Patarėjai ir laidojimo direktoriai:

JEAN VANCE ir GEORGE SORINI

Aikstės automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNUS

LACKAWICZ

Laidotuvių Direktoriai

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois

Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

SENIEJI KANKLININKAI

LIETUVIŲ DAINOS, TAI Mūsų PRAEITIS VEIDRODIS

Kaip sena yra lietuvių tauta, taip mūsų žmonės savo dainas visados dainavo. Visokių jų būta. Jos kilo, mainėsi, ne kartą ir žuvo, žmonių daugiau nebedainuojamos, jiems nebeįdomios, pamirštos. "Dainų skrynelė", iš kurios, pasak dainos, "dainų bernužėliai" ir "dainų mergužėlės" paleidžia laisvužėn dainų dainėles, vienu metu daugiau, kitu mažiau jų turėjo.

Buvo laikas, kai visa tauta jas dainavo. Lietuvai vis labiau suėinant į santykius su kaimynais, ji ėmė iš jų vis daugiau semtis ir nebebraginti savo senovės. Ėmė nuo tautos skirtis kunigaikščiai, diduomenė, bajorai ir šiaip šviesuomenė. Ėmė niekinti tautos padavimus, papročius, dainas. Daina teišliko šiaudiniu stogu", kaimiečių vis dar tebedainuojama. Jų dainomis susidomėjo kitataučiai ir atkreipė į jas lietuvių šviesuomenės dėmesį. Pati šviesuomenė vėl ėmė grįžti tauton, branginti jos senovę, kalbą, dainas, rinkti jas, bent jų likučius. Didžiama dainų per tuos jų niekinimo amžius išnyko, bet kas dar liko, žavi ir stebina mus savo skambumu, malonumu ir senovingumu. Kitataučiai šako mus esant "dainingiausia pasaulio tauta".

Karžygių laikai

Pačios pirmosios rašto žinios apie senovės aiškių, tai ir mūsų, dainas yra pasiekusios mus iš XIII-o amžiaus. Jų pateikė vokečių ir lenkų rašytojai, kurie piktinosi "stambeldžių" atkaklumu kovojant prieš griebian-

čius jų žemes krikščionis kaimynus, tą atkaklumą visai aiškiai dainėsi. Taip, apie prūsų pasakojama, jog jų vaidilai bene tik dainomis kėlė karžygių narsumą, girdami tuos, kurie kovoje žuvo, nusipelnus tėvynės ir tarydami matą velionį dangun jojant su švitruojančiu karšu ir vanagu rankoje, draugų apsidūmą. Apie jotvingius sako, jog nepaprastai drąsiai kovėsi, žinodami, jog kovoje kritę bus dėl savo karo žygių dainomis pagerbti. Ir lietuvių mini graudžiomis raudomis nukautuosius karžygius garbėsi.

Neaiški žinia sako, jog XIV amž. pusėje Rykselis, prūsų dainininkas, kenkliais pritardamas, dainavę kryžiuočiams apie senovės vyčių žygius. Dainai pasi- baigus, kryžiuočių mistras pasitęsiodamas davęs jam klaurų riešutą. Ar prūsų kanklininkai bus ką kryžiuočiams dainavę, tikrai nepasakysime, nėra betgi abejo, jog Lietuvos kunigaikščiai mėgo klausytis dainų apie savo ir savo bočių karo žygius ir kilnius darbus. Paskutinis didysis Lietuvos kunigaikštis, kuris jų įtebesiklausė, buvęs Žymantasis III Jogėliūnas, kuriam, pasak rašto, tūlo didžiūno kanklininkas dainavęs lietuvių dainas. Tada buvę 1547 metais, tais pat, kuriais išspausdinta pirmoji lietuvių knyga.

Sekdamas žinia apie aną Rykselį, Lietuvos poetas Adomas Mickevičius pirm šimto metų igaivino mums Albonį lietuvi, kuris kryžiuočių puotoje dainavęs apie Lietuvos vargus, nelaimas jų mistru, vokiečių Valenrodu prisimetusiam Alpiui lietuviui ir pas jį apsilankiusiam kunigaikščiui Vytautui kėrsto prieš kryžiuočius įkvėpinti. Mistro pašauktas, žilas, ilga bazda senelis sudainavęs.

Seno prūsų kanklininko giesmė

"Kairėje rankoje senus kanklinius nešė, dešinėje taisė sau į stataką ir tyliai modamas, pa-

klusino prašė. Visi nutilo. "Aš giedosiu!" — sako. "Seniau lietuviams ir prūsams giedojau; vieni jau šiandien puolė už tėvynę, kiti ir patys gyvasio nustejo, dėl jo žuvimo didžiai nusiminę: kaip geras tarnas nabašinko pono žuva ant lauko greta prie jo šono; kiti su gėda po miškus kavoja, kiti, kaip Vytautas, svečiais jų stojas..."

Gėda lietuviams, gėda šimtą kartų! Nebuvo vyro, kuris mane užlartų, kai pie šventosios ugnies vaidilotas (Vaidilas) vokiečių panciais buvau suvyniotas. Taip amžių prieš šaly suėikvojau. Deja giedorius, o nėr kam giedoti; tėviskei žuvus, akis išraudojau, apverkdamas brolių nelaimingą klotį... Štai aš dar kartą kanklių priviliotas geidžiu alminti seno laiko galią, te paskutinis prūsų vaidilotas jums paskutinę pagieda giesmę... Čionai ant savo brolių kapo sėsim, giedosim giesmę ir ašaras liesim.

Giesmė, tu šventa derėjimo skrynelė! Tavy mūsų brangūs laikai: minčių ir jausmų sąmazga rinktinė, slovos vainikai ir kareivių ginklai! Tavęs smarkiausias nesulažys vargas, kol patys žmonės brangins tavo žygi. Giesmė gimtine, tu gini, kaip sargas, garbingosios praeities šventinycia; sparnais ir balsu arkankelui lygi, kartais jo kardą turi ir vylęcia.

Ugnis rašytus paminklus susprogdins, sukrautą lobį išplės naktį vagys, — giesmė vis sveika skrajoja po svietą; kur atausė klausytojų širdys nešels jos gaile, viltim nepagirdys, užima mūsų griuvėsiuose vietą ir sklaido apie laiką seną. Šitaip paukštelis, iš degančio rūmo sprukęs ant dangio, valandą plesdena dangiui sukritus, kečiai ir krėmą ir ant degusių su krūtinės skauda čiulba keleviui gedulingą raudą.

Kaip dienoj teismo mirusią senovę prikels iš grabo arkangelo triūba, taip ir man giedant, kaulai susikrovę žmonių paveikslus priimti suskubo: pilni griuvėsiuos reikiški stebuklai, sausose prūduose vilny-

volais ritasi, regisi rūmų durys atdarytos, viešpačių sostai, kareivių publikai; trenkia šoki-mai, siaudžia dainų dainos.

Jeigu tautiečiams sujudint galėčiau prikel iš grabo senąją gadyne, jei, lyg perkūnas, šaudyti mokėčiau ugningais žodžiais į brolių krūtinę: gal nors tą vieną valandėlę linksma, perimti mano giesmelės galybę, pajustų širdies senoviską dunksmą, pajustų dvasios senąją di-dybę, kilniai praeitį jiems tas mirksnis vienas, kaip jų tėv-liams visos amžio dienos..."

Kuriais žodžiais mūsų kanklininkai į karžygius tarė, nežinome, bet jog tai buvo "ugningos giesmės" kaip Mickevičiaus Albonio, aišku, nes dėl jų prūsai, jotvingiai ir lietuviai, pavojaus nebodami, vienas prieš dešimtį narsiai kovon stėjo.

(Iš M. Biržiškės raštų)

TRUMPAI

— Bendroji dailės paroda šiais metais bus atidaryta lapkričio 4 d. 7 val. vak. Čiurlionio Galerijoje, Inc., 4038 Archer Ave., Chicago. Dalyvauja 14 dailininkų, jų tarpe keletas čekiečiams visai nematytų. Bus paskirtos dail. M. Šileikio, dail. T. (Iš M. Biržiškės raštų)

For constipation relief tomorrow reach for EX-LAX tonight.

Ex-Lax helps restore your system's own natural rhythm overnight. Gently. Dependably. Try it tonight. You'll like the relief in the morning. Chocolate or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."

Read label and follow directions. © Ex-Lax, Inc., 1982

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI

Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.

Dr. A. Guseno — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., lečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirūpinimą \$3.00

Dr. A. J. Guseno — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais \$4.00 Minkštais viršeliais, tik \$3.00

Dr. A. J. Guseno — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. Kelionės po Europą įspūdingai. Tik \$2.00

Galima taip pat užsakyti paštą, atsiuntus čekį arba money order, prie nurodytos kainos pridėjant \$1 persiuntimo išlaidoms.

NAUJENOS,

1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60608

REAL ESTATE

Home, Land — Parduoti REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIŠIUS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIŠ.

DEL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į:

MUTUAL FEDERAL SAVINGS PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS

• NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS • NOTARIATAS • VERTIMAS

VISŲ RŪSIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

5529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

KAM MOKETI NUOMĄ? GERIAU SKOLA.

Pajamų bungalow — 1½ aukšto mūrinis, 3 butai: 1 su 2 mieg. Garžas. Marquette Parko centre. Nebrangus.

2 aukšto mūrinis. Pirmame aukšte 6 kambariai, 3 mieg. Antrasis aukštas padalintas į du butus. Butų siuvėjų dirbtuvė rūsyje. Geros pajamos. Lithuanian Plaza Court (69th St.) ir Washtenaw.

SIMAITIS REALTY

INSURANCE — INCOME TAX 2951 W. 63rd St. Tel.: 436-7878

HELP WANTED — FEMALE Darbininkių reikia

REIKALINGA MOTERIS gyventi su vyresnio amžiaus moterimi 59-tos ir Albany apylinke. Gaus savo kambarį, maistą ir algos. Informacijoms ir pasikalbėjimui skambinti 424-9530.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko PRANO ŠULO paruošta ir teisėjo ALPHONSE WELLS peržiūrėta "Sūduvos" išleista knyga su legaliskomis formomis.

Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje.

Miko Šileikio apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta.

"LIUCIJA"

Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX simtmėsio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina \$5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

• Gamta mums davė trumpą gyvenimą, o kvailumas jį dar labiau sumažina.

ENERGY WISE

Change the oil and filters every 3,000 to 6,000 miles to avoid wasting gasoline. Don't be a Born Loser!

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI Turto Chicago miesto leidimas. Dirbu ir užmesdžiuose, greit, patentuotai ir egztingai. KLAUDIUS PUMPUTIS 4314 S. Talman Ave. Tel. 927-3559

D E M E S I O 62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI Tikrai \$126 pusmečiui automobilio liability draudimas pensininkams. Kreiptis: A. LAURAITIS 4651 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. Tel. 523-8775 arba 523-9191

Dengiamie ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.

ARVYDAS KIELA 6557 S. Talman Avenue Chicago, IL 60629 434-9655 ar 737-1717

A. TVERAS Laikrodžiai ir brangenybės Pardavimas ir Taisymas 2646 West 69th Street Tel. Republic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus P. NEDAS, 4059 Archer Avenue, Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5990

M. ŠIMKUS Notary Public INCOME TAX SERVICE 4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450 Taip pat daromi vertimai, giminių švėtimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

Homeowners Insurance Good service/Good price F. Zapolski, Agent 3208½ W. 95th St. Evergreen Park, Ill. 60642 - 424-8654

Advokatas GINTARAS P. ČEPENAS Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Seštadienį: nuo 9 val. r. iki 12 val. d. ir pagal susitarimą. Tel. 776-5162 2649 West 63rd Street Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIA V. BYLAITIS ir V. BRIZGYS Darbo valandos: Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet. Seštadieniais pagal susitarimą. 6606 S. Kedzie Ave. Chicago, Ill. 60629 Tel.: 778-8000

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Aleksas Ambrose, CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJS

autorius, paruošė, sutvarkė ir išspausdino geriausią Chicago lietuvių istoriją (1869 — 1959 metai). 664 psl., vardynas.

Minkšti viršeliai. Kaina \$15. Persiuntimas — \$1.

1967 metais išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija

Naujai pasirodžiusi DR. ANTANO RUKŠOS 619 puslapių, kietų viršeliu knyga

KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia Vardynas ir trumpa angliška santrauka

KAINA — \$17. (Persiuntimui pridėti \$1) Siųsti čekį:

Naujienos, 1739 S. Halsted St. Chicago, IL 60608